

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

אור החנוכה הולך וגובר לקראת הגאולה השלמה.
כך אנו רואים בדורנו, בעקבתא דעקבתא דמשיחא,
ובימים אלו ממש, נסים ונפלאות גדולים של ישועת ה'.
עלינו להיות כלים ראויים לקלוט ולהפנים את האור הגדול
על מנת לממש אותו בשינוי המציאות לטובה,
להבאת שלום אמת לעולם כולו.
עלינו ללכת בדרכי החשמונאים – להלחם מתוך בטחון בה',
לא לעצור עד הנצחון המוחלט, ויחד עם זה "לדבר שלום לגוים"
בהפצת אור התורה והאמונה לכל באי עולם.

[מתוך השיעור 'חג השמך']

מקץ־חנוכה תשפ"ה

מזמֶן חנוכה ה'תשפ"ה

26 **הסיפור החסידי**

הסיפור שהציל
רבי חיים מטשרנוביץ'

28 **מענות ותשובות**

תשובות הרב לשואלים
לימוד מוזיקה והיחס בין שליחות
ללימוד בישיבה

29 **פֶּאָצור דֵ'לֶדִיק**
אור החַשְׁמֶל

רְזִי יִסְפָּר לָנוּ עַל הָאֹר שֶׁל נְרוֹת חֲנֻכָּה,
לָפֶה שׁוֹתְקִים וְאֵיךְ צָרִיךְ לְדַבֵּר

04 **חג החגים**

נקודה מעובדת
טעימה מחויכת מהתוועדות י"ט כסלו

05 **פתרון לפתרון**

התוועדות י"ט כסלו (ח"א)
פתרון טוב – ביאור תורה
של הרב המגיד לפרשת מקץ

12 **שבועת הנשמה**

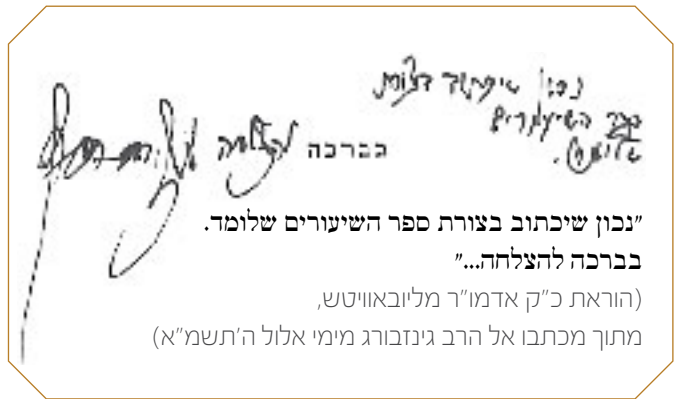
שיעור פתיחה לספר התניא
לימוד מחדש של פתיחת התניא
לאור דמותו של רבי שמלאי

19 **חג השמן**

ממלחמה לשלום באור חנוכה
השלום שאחרי הנצחון המוחלט

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה צ'צ' אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעד יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־
זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רוה

הקדמת המערכת

שבת שלום וחג חנוכה שמח לכל בית ישראל ובכללם לקוראי עלון **נפלאות**. לפניכם **גליון מאיר** לשבת פרשת **מקץ** וחג **החנוכה**, מלא בכל טוב עם **טעימות מהתוועדות י"ט כסלו**. **מה בגליון?**

בחלקו הראשון של הגליון **שלושה שיעורים**: חלקה הראשון של **התוועדות י"ט כסלו**, שיעור **פתיחה לספר התניא** ושיעור מיוחד **לחנוכה**.

השיעור הראשון – **פתרון לפתרון** – הינו **פלא ראשון** מהתוועדות י"ט כסלו **המופלאה** לה זכינו השבוע, ובו מעמיק הרב **בתורת הרב המגיד לפרשת השבוע** ומגלה לנו את **ההבדל בין פתרון החלומות המפוקפק של החרטומים** ליכולת של **יוסף** להסתכל בבהירות אל **האין האלוקי**, ולא להסתפק בפתרון החלום אלא **למצוא פתרון** גם לבעיות שמשתקפות באותו פתרון. לרגל **התחלת מחזור חדש בלימוד ספר התניא קדישא** מסר הרב **שיעור פתיחה** לספר – **שבועת הנשמה** – ובו באר הרב את **ארבעת חלקי השבועה** שמשביעים את **הנשמה בירידתה לעולם**, תוך עיון בדמותו הייחודית של בעל המימרא – **רבי שמלאי**. שיעור **מלא בעבודה פנימית** שפשוט **אסור לפספס**.

השיעור השלישי – **חג השמן** – שיעור ערוך **מתוך רשימת הרב**, עוסק בנושא האקטואלי של **מלחמה ונצחון** "בימים ההם בזמן הזה" ופורש **התבוננות על שמונת ימי החג** לפי הסדר הרמוז בר"ת **שמן** – **שלום מלחמה נצחון**.

בנקודה המעובדת שלנו תוכלו לקבל **טעימה נוספת** מהתוועדות י"ט כסלו – **חג החגים**. **בערוץ היוטיוב** של **גל עיני** תוכלו לצפות בסדר **הניגונים** המיוחד שלו זה בהתוועדות והביא את כולנו **לפסגות חדשות של שמחה**.

נצחון החנוכה בעיר הנצח

התוועדות חברים ותלמידים בצפת.

יום ב' כ"ט כסלו, **גר ששי של חנוכה**, בשעה 20:30

בבית הכנסת האר"י הספרדי בעיר העתיקה.

שידור מיוחד של הרב יצחק גינזבורג שליט"א.

לפרטים ותרומות 050-770-7161

שבת שלום ומבורך וחג שמח ומאיר, **המערכת**

סדר הלימוד לשבוע פרשת ויגש הבעל"ט: נ"ך יומי – נחמיה פרקים ז"ג; **משנה** – בבא מציעא פרק ו.ו.

הגליון מוקדש לע"נ **בירה בת יהודה וחנה** – נלב"ע י"ח **כסלו תשפ"ה**. תנצב"ה

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

חג החגים

לכל חג טעם משלו, המעורר בנפש את זכרונו, כפי שטעם מוכר של מאכל-ילדות מציף בנפש זכרונות. בי"ט כסלו מומלץ לעשות סעודה הכוללת את כל המאכלים (בצירוף ניגונים מתאימים לכל אחד מהחגים): מצות מפסח, בלינצ'ס משבועות, תמרים (ביד ימין) ורבת אתרוגים (ביד שמאל) מארבעת המינים של סוכות, יין מפורים, לביבה חמה ומתוקה מחנוכה, דג ממפטיר-יונה של יום כיפור ותפוח בדבש מראש השנה (ומי שלא הספיק לנהוג כך בו-ביום, יכול להשלים גם בימים הבאים עליו לטובה...).

את שבעת החגים ניתן להקביל גם לשבע ערי-קדש בארץ ישראל, בהם מומלץ להתוועד בחגים: רבי אברהם אזולאי כותב שארבעת ערי הקדש צפת-טבריה-חברון-ירושלים הן כנגד הספירות נצח-הוד-יסוד-מלכות – צפת וטבריה הן "עומק רום" (נצח) ו"עומק תחת" (הוד), בחברון כח החיבור של היסוד וירושלים היא "עיר הצדק", עיר מלוכה של דוד המלך. אליהן נוסיף את באר שבע, בה נטע אברהם אשל, בחסד; שכם, המועדת לפורענות, בגבורה; ויריחו, עיר הריח והירח, כנגד התפארת (הבריה התיכון המבריה מן הקצה העליון, הריח שבכתה, עד הקצה התחתון, הירח-המלכות).

לכן, באחד מימי הפסח יש להדרים לבאר שבע, בשלשת ימי הגבלה שלפני שבועות להתוועד בשכם, באחד מימי הסוכות ביריחו, בחנוכה להצפין לצפת, בפורים לסעוד בטבריה, ביום כיפור או בסמיכות לו (בסעודה מפסקת או במוצאי היום הקדש, 'שם השם') להתוועד בחברון ובראש השנה לעשות 'קיבוץ' בירושלים ולהמליך בה את ה'.

"המעשה הוא העיקר" – התוועדות חנוכה בצפת השנה (פרטים בהקדמה)!

הרבי הרי"צ מכנה את י"ט כסלו "חג החגים" – החסידות מלמדת לשמוח "שמחה בטרתה" וכך מוסיפה חיות ושמחה בכל מעגל השנה (כאשר י"ט כסלו נתפס כנקודת האמצע של מחוגה המשרטטת את מעגל חגי השנה). והנה, **חג החגים** עולה ז פעמים **חג**, רמז לשבעת החגים במעגל השנה, לפי הסדר מי"ט כסלו ואילך – חנוכה, פורים, פסח, שבועות, ראש השנה, יום כיפור, סוכות (כולל שמע"צ).

שבעת החגים מקבילים לשבע מדות הלב: בפירוש מצינו ששלשת הרגלים מקבילים לשלש המדות חג"ת – פסח בחסד (חג האהבה באביב), שבועות בגבורה (מתן תורה מפי הגבורה) וסוכות בתפארת ("ויעקב נסע סכתה"), והחגים דרבנן, חנוכה ופורים, לנצח והוד. יום כיפור, יום התשובה והטהרה על ידי צום, שייך לקדושת היסוד, וראש השנה, יום המלכת ה', למלכות.

לכל אחד משבעת החגים יש 'מכלול' שונה הרמוז באותיות חג: בפסח חרות-גאולה (בראשון ושביעי של פסח), בשבועות חבויה-גנוזה (שני ביטויים על התורה), בסוכות חסד-גבורה (המתייחדים בעבודת החג), בחנוכה חיוהי-גרמוהי (האורות והכלים של נרות חנוכה), בפורים חך-גרון (הנהנים במשתה היין), ביום כיפור חלק-גורל (גילוי ה"חלק אלוה ממעל ממש" והטלת הגורל בעבודת היום) ובראש השנה חפצא-גברא (ממד הקביעות וממד השינוי של הזמן שמתחיל בראש השנה).

שיעור

התוועדות י"ט כסלו (ח"א)

פתרון לפתרון

קיצור מהלך השיעור

חלקה הראשון של התוועדות י"ט כסלו העמיק בתורה של בעל ההילולא, הרב המגיד ממעזריטש, לפרשת מקץ. **פרק א** הוא תורף דבריו, המסבירים **פעולת השנה** ומחלקים בין **פתרון החלומות של החרטומים לפתרון של יוסף הצדיק**. **פרק ב** מוסיף שמעלת יוסף היא יכולתו לפתור את הפתרון עצמו – לגלות את **המוצא הטוב גם מהפתרון הרע**. **פרק ג** מקשר זאת ליכולת היהודית המיוחדת של **"פיו ולבו שוים"**, שתזרז את הגאולה.

שהם הציעו פתרונות לחלום, אבל הדברים לא נכנסו באזניו של פרעה. הם אמרו "שבע בנות אתה מוליד ושבע הבנות אתה קובר" והפתרון לא 'נכנס לו באזניים', כך אומר רש"י. עד ששר המשקים נזכר, אחרי שנתיים של שכחה, מה היה איתו בבור. הוא מספר לפרעה שיש פה, בכלא במצרים, "נער עברי עבד", לשון גנאי^ג, שפתר לי ולשר האופים את החלומות שלנו, "ויהי כאשר פתר לנו כן היה אתי השיב על כני ואתו תלה"^ד. פרעה 'נדלק' על הסיפור הזה ומיד מצווה שיביאו לו את יוסף. כשיוסף בא פרעה אומר לו "שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אתו"^ה ויוסף

א. שני סוגי פתרון חלומות

גוט יום טוב! לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו. י"ט כסלו הוא גם ההילולא רבה של הרב המגיד הגדול ממעזריטש וגם חג הגאולה של אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשו"ע. אנחנו כבר בתחלת פרשת מקץ בתורה. הפרשה פותחת בחלומות של פרעה – קודם הוא חולם על פרות ואחר כך שיבולים. כל החרטומים שומעים את החלום "ואין פותר אותם לפרעה"^א – אף אחד מהחכמים, החרטומים והמכשפים שלו לא יכול לפתור לו את החלום. רש"י כותב^ב

ג בראשית מא, יב.
ד ראה ב"ר פט, ז.
ה בראשית מא, יג.
ו שם פס' טו.

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. מוצש"ק כ' כסלו תשפ"ה – כפ"ח.

א בראשית מא, ח.
ב ע"פ ב"ר פט, ו.

כאשר אדם הולך לישון, עוד לפני שהוא חולם, הנשמה שלו עולה למעלה – היא עולה ל'אין' של הנשמה

עונה לו "בלעדי, אלהים יענה את שלום פרעה"¹. על הדו־שיח הזה בין פרעה ליוסף יש פירוש מאד יפה של הרב המגיד², שהיום ההילולא שלו:

חלומות מהאין

קודם כל, הוא אומר שכאשר אדם הולך לישון, עוד לפני שהוא חולם, הנשמה שלו עולה למעלה. גם אצל לא־יהודי, כמו פרעה, הנשמה עולה למעלה – היא עולה ל'אין' של הנשמה. לכל נשמה יש שרש באין. שם, באין, הנשמה רואה כל מיני דברים. לפעמים אדם זוכר חלק מהדברים כשהוא קם, לפעמים אדם זוכר שהוא חלם משהו ולא זוכר בדיוק מה, כמו נבוכדנצר³, ולפעמים הוא לא זוכר שום דבר – אבל העליה הזו לאין קורה כל פעם כשהולכים לישון. כאן המקום לומר שלפי ספר יצירה החוש של החדש שלנו, חדש כסלו, הוא חוש השינה⁴. לפי הווארט הזה של הרב המגיד, חוש השינה הוא בעצם החוש של חזרה לאין – לחזור לאין, לשרש הנשמה שלך, ושם לחלום. לכן רוב רובם של החלומות בתורה מופיעים בפרשיות אותן קוראים בתורה בחדש כסלו⁵.

חז"ל אומרים⁶ שעובר ברחם אמו רואה מסוף העולם ועד סוף העולם. הגמרא אומרת שאם קשה לך להאמין תחשוב על אדם שחולם חלום בלילה – הוא שוכב כאן ורואה חלום באספמיא. זו לשון הגמרא, דבר נכון וברור. כלומר, כשאדם חולם הוא בעצם למעלה מהזמן ולמעלה מהמקום. למה? כי החלום בא מהאין, שהוא שרש הנשמה של האדם. שוב, כאן מדובר

אפילו על פרעה, מלך מצרים. כמו שנסביר בהמשך⁷, יש כמה וכמה מדרגות באין האלקי, שהוא השרש של כל אחד ואחד.

פתרון מהאין וכלי לאין

המגיד ממשיך ואומר שכאשר באים לפתור את החלום יש שתי אפשרויות, "שני מיני פתרון":

יש אחד שהוא חכם גדול, חכם אמתי, וברגע שהוא שומע מהחולם את החלום הוא מיד מרגיש את האין ממנו נבע החלום הזה. אז, לפי ראת האין, שרש הנשמה של החבר שמספר לו את החלום, הוא פותר אותו נכון.

אבל יש בחינה אחרת, פחותה בהרבה, של פתרון חלומות, עליה אמרו חז"ל "כל החלומות הולכים אחר הפה"⁸ (קשור במיוחד לשנה הזו, **תהא שנת פה**⁹). המגיד אומר שמאמר חז"ל הזה לא מדבר על המדרגה של יוסף, אלא המדרגה של החרטומים. על איזה פה מדובר? הפה של מי שבא לפתור את החלום, אומר איזה פתרון שבא על דעתו. אז, מסביר המגיד, אם בעל החלום נמשך לפתרון שמציע הפותר, הוא ממשיך, גם בלא־מודע שלו, את האין להתלבש בתוך הכלי שעושה הפותר – ואז באמת "כל החלומות הולכים אחר הפה", אחרי הפה של הפותר והפירוש שהוא נתן לחלום. אם הפתרון נכנס לאזן של החולם, מתקבל על דעתו, הפתרון נעשה כלי להמשיך מהאין, משרש הנשמה של בעל החלום – האור מתלבש בכלי והפתרון מתקיים.

דווקא על הפתרון הנמוך יותר נאמר ש"כל החלומות הולכים אחר הפה", אבל מי שרואה בעצמו את האין לא צריך לעשות כלי כזה שכולי האי ואולי הפתרון שלו ימצא חן בעיני החולם ואז הוא יתממש. קיום הפתרון שלו לא תלוי

1 שם פס' טז.

2 דברות המגיד מקץ ב.

3 דניאל ב, ה.

4 ספר יצירה פ"ה מ"ט.

5 וראה מעין גנים ויצא. ובכ"מ.

6 נדה ל, ב.

7 ג' בח"ב של ההתוועדות שטרם פורסם.

8 יד ברכות נה, ב.

9 טו כמדובר החל משיעור מוצאי כ"ב אלול תשפ"ד (נדפס

בגליון ר"ה האיזני השתא).

ממנו לפתור לו את החלום. מדוע יוסף מוסיף באריכות עצה מה לעשות?

יש לבאר כך: יש פתרון ויש פתרון לפתרון. מה הכוונה פתרון לפתרון? אני פותר לך את החלום, והפתרון אומר שיהיה רע, אז אני רוצה לפתור לך את הפתרון. החלום שלך הוא בעיה גדולה, חלום לא פשוט, אבל הפתרון האמתי הוא אם אני מסוגל לפתור לך את הפתרון.

הפתרון של החלום הוא מה, "אלהים יענה את שלום פרעה", אבל הפתרון של הפתרון הוא כבר העצה מה עושים כדי לבטל את הגזרה הרעה של "ונשכח כל השבע".¹ בעצם, הפתרון של הפתרון הוא כמו "הקב"ה גוזר וצדיק מבטל"² — יוסף הצדיק מבטל את הגזרה של ה', הוא מתחכם. ה' בחלום הראה לך כך וכך, ואני עכשיו הולך לפתור את הפתרון שלי, להציע איך להתמודד עם מה

שאמרתי עכשיו.³

חלום של חלק

בעומק, הפתרון של יוסף, פתרון לפתרון, הוא גם תיקון לפתרון של החרטומים. למה הפתרון שלהם לא נכנס באזניו של פרעה? פרעה חלם חלום שהבין שהוא נבואה, שהוא מאלקים. הוא יודע שיש בורא עולם, מנהיג לעולם, ורק לא מאמין בשם הוי' ("לא ידעתי את הוי'").⁴ הוא יודע רק שיש **אלהים**, בגימטריא **הטבע**.⁵ גם משהו גדול, הלואי שכולם היו יודעים... הוא מבין שלא יתכן שאלקים יגלה לו חלום נבואי, מיוחד, ויאמר שיוליד שבע בנות ויקבור אותן.

יז בראשית מא, ל.

יח ע"פ מו"ק טז, ב; תנ"כ"א פ"ב.

יט יש לומר שגם אם שר האופים היה פקח דיו לבקש מיוסף עצה טובה הוא היה יכול להמתיק את דינו לפתרון, וד"ק.

כ שמות ה, ב.

כא פרדס רמונים ש"ב פ"ב.

במציאת חן וגם לא בשום דבר אחר. דברי יוסף התקיימו כי הוא ראה את השרש, את המקור בעצמו.

ככה מפרש המגיד את דברי פרעה ליוסף ואת התשובה שלו: פרעה אומר ליוסף "שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו". זו המדרגה הנמוכה, של חרטומי פרעה — שמעתי, אספר לך חלום, ותנסה לפתור, ונראה אם יכנס באזני. אם יכנס באזני הפתרון יתקיים, לפי הכלל ש"כל החלומות הולכים אחר הפה", ואם לא יכנס הוא לא יתקיים. משיב יוסף הצדיק — "בלעדי", כל מה שאמרת עכשיו לא נכון ביחס אלי — מה שאני אומר לא צריך להכנס למצוא חן בעיניך, להכנס באזנים שלך. הפתרון בכלל לא ממני. "אלהים יענה את שלום פרעה" — אלקים יודע את המקור של החלום, האין ממנו הוא בא, ואני בבטול שלי

לה' רואה את המקור, רואה ישד את האין. לכן מה שאני אומר הוא האמת, מה שיהיה בפועל, ולא משנה איך הוא יתקבל אצלך. כך מסביר המגיד את הבחינה הזו.

ב. פתרון לפתרון לפתור את הפתרון

יש קושיא ידועה על סיפור הפתרון של יוסף: אחרי שהוא גומר את פירוש החלומות, על שבע שנות השובע ושבע שנות הרעב, הוא ממשיך ומציע לפרעה מה לעשות, "עצה טובה קא משמע לך". כולם שואלים⁶ — הרי פרעה לא שאל אותך מה צריך לעשות, אלא רק בקש

טז רמב"ן בראשית מא, ד; אברבנאל עה"פ שאלה ח'; אלשיך ואוה"ח מא, לג; כלי יקר מא, כז (בסופו). ראה גם לקו"ש חט"ו מק"א (שמבאר שהעצה גופא היתה טמונה בפרטי החלום, באופן שרק יוסף בחכמתו יכול היה להבין, עיי"ש).

ל"אלהים יענה את שלום פרעה" והוא פותר לפרעה את הפתרון.

צריך להסביר קצת יותר מה ההבדל בין האין ממנו בא רק הפתרון של הפשט ומהו האין שממנו בא הפתרון של הפתרון^{כב}. הבסיס של הפתרון הוא מה שיוסף רואה בתוך האין של פרעה (ולכן הפתרון לא הולך "אחר הפה" שלו בלבד, עם ההסכמה של פרעה). המגיד אומר שבשביל פתרון כזה צריך להיות חכם גדול. האין של החכמה ("החכמה מאין תמצא"^{כג}) הוא האין שבתוך היש הנברא (עליו נאמר "כלם בחכמה עשית"^{כד} ועל מי שרואה אותו נאמר "איזהו חכם? הרואה את הנולד"^{כה}), "שרואה כל דבר איך נולד ונתהוה מאין ליש בדבר ה' וברוח פיו כל צבאם"^{כז}).

אבל כדי לפתור את הפתרון צריך להגיע למדרגה גבוהה יותר – לא האין שנמצא בתוך היש, אליו עולה האדם בשנתו, אלא היש כפי שהוא כלול באין^{כח}. הצדיק יכול להחזיר את היש למקור שלו באין^{כט}, ולהוציא אותו משם מחדש^ל.

כג מדרגות האין השונות הוסברו בהמשך ההתוועדות (כ"ל הערה יג), ועל פי המבואר שם שתי מדרגות האין דלקמן הן האין של אדמו"ר הזקן (האין של היש) והאין של הרב המגיד (היש הכלול באין), כאשר מדרגת האין של הבעל שם טוב היא האין האמתי, ואכמ"ל (וראה עוד לקמן הערה כח).

כד איוב כח, יב.

כה תהלים קד, כד.

כו תמיד לב, א.

כז תניא פמ"ג.

כח כשאדם הולך לישון הוא אומר "בידך אפקיד רוחי" (תהלים לא, ו; ברכות ה, א), ר"ת באר (ראה פע"ח שער טז (ק"ש שערה"ט) פ"ב; שם פ"ו) – הוא מחזיר את נשמתו לבאר העליון, שהיא סוד האין שביש (על דרך שיקוע הכיור של בית המקדש בבור מים, החזרתו למקור, כדי שהמים שבו לא יפסלו בלינה). למעלה מהבאר יש את העין (ראה שיעור בדר"ח כסלו – נדפס בגליון ויצא – על ההבדל בין שידוך יעקב ורחל על הבאר לשידוך יצחק ורבקה על העין). ראית היש הכלול באין. העין עצמה מלבישה את האין האמתי (וכשם שבאר"עין הם כנגד יעקב יצחק, כנ"ל, שהם כנגד אדה"ד המגיד, כך האין הוא כנגד אברהם והבעש"ט, ודוק).

כט אור תורה (אמור) קכ.

ל ראה שם (יתרו) אות צה.

זו נבואה שחורה לגמרי, מה התועלת בה? הוא מלך! למה ה' מתגלה למלך? בשביל מה? לומר לו איזה מסר שיועיל ויטיב עם המדינה שלו. ברגע שפותרים לו משהו פרטי, אישי, והוא גם נגמד שחור לגמרי, בלי תיקון, בלי פתרון – אין מה לעשות אם הבנות תמותנה ותקברנה – לא יתכן שזהו פתרון החלום.

יוסף באמת פותר ממקום אחר – הוא רואה את האין, שרש הנשמה של החולם. אבל כדי ליישב את הפתרון אצל פרעה – ההפך מהחרטומים – הוא אומר שכמה שהפתרון נשמע גרוע, יש בחלום הזה תועלת, יש מה לעשות. החלק הגרוע הוא לא לקבור מישהו, אלא יש עצה טובה מה עושים. העצה היא בדיוק מה שאלקים רוצה – זהו עצם החלום. על כך אומר יוסף מראש "האלהים יענה את שלום פרעה" – התכלית היא להפוך את החלום לשלום. את

אלקים לא כל כך מעניין

השובע והרעב, אלא מה צריך לעשות כדי לתקן את המצב, במיוחד כאן במצרים. אחרי הפתרון לפתרון כל הארצות ירדו לשבור בר ממצרים. אמנם החלום אומר שנשכח השובע, אבל הוא לא מות – יש פתרון, ובסוף הכל יתהפך לטובה, כי כל הכסף של כל העולם יגיע למצרים^{כז}. בסוף הכל כדאי מאוד.

לעלות לאין גבוה יותר

כדי לפתור את הפתרון צריך להמשיך מאין במדרגה הרבה יותר גבוהה מהאין של שרש הנשמה של פרעה בעצמו. האין של פרעה הוא רק העובדות – שיש שובע ויש רעב, והרעב כל כך חזק וקשה שמשכיח לגמרי את השובע. אבל ליהודי יש אין הרבה יותר גבוה, הצדיק קשור

כב פסחים קיט, א.

למה ה' מתגלה למלך? בשביל מה? לומר לו איזה מסר שיועיל ויטיב עם המדינה שלו

פרעה מבין

שרק יוסף יכול
לעשות זאת, כי
כדי לפתור את
הפתרון צריך
להיות צדיק גמור
– "צדיק גוזר
והקב"ה מקיים"

– לחולל בו שינוי. לכן פרעה מבין שרק יוסף יכול לעשות זאת, כי כדי לפתור את הפתרון צריך להיות צדיק גמור – "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". פרעה אומר שיוסף גזר על התבואה שתרכב והוא יכול לגזור שכולנו נמות^{לא}. ההכרה הזו נובעת מהעצה של יוסף, לא מהפתרון של החלום. ולתוספת הסבר: הפתרון

הראשון הוא משרש החלום באורות דתהו (האין של פרעה מלך מצרים), ולכן סמלי החלום הם מן החי והצומח ששרשם בתהו (ונפלו בשבירת הכלים)^{לב}, והפתרון של הפתרון הוא הכלים דתיקון של יוסף (בן יעקב, בעלי עולם התיקון), ולכן הוא שייך לאדם-המדבר, ועתה ירא פרעה איש וגו'^{לג}. בפתרון לפתרון מממש יוסף את הנוסחה המשיחית של "אורות דתהו בכלים דתיקון" (כאשר האין של התיקון גבוה באין ערוך מהאין של התהו).
עד כאן ווארט של המגיד, על שני סוגי פתרון החלומות, עם קצת תוספת, על הפתרון והפתרון לפתרון.

כסלו ו"קול" בגימטריא כ כסלו. ההסבר השגור בחסידות^{לד} הוא ש"הקל" (חסר ו) הוא קול תפלה, ב"רצוא" והסתלקות מלמטה למעלה, וה"קול" (מלא ו) הוא קול תורה, קול של "שוב" והמשכה מלמעלה למטה. אבל השנה נחדש פירוש קצת אחר: "הקל" (חסר ו) הוא "קלא פנימא דלא אשתמע"^{לה}, הקול הפנימי של הלב, ו"קול" (מלא ו) הוא קול גלוי ונשמע. כלומר, "הקל קול" היינו העלם וגילוי של אותו קול (ולא בהכרח "רצוא ושוב" או קול תפלה וקול תורה – אך ראה לקמן על הקשר בין הדברים).
לפי הפירוש הזה, מה ההקבלה של "הקל קול" לשני ימי חג הגאולה, **יט כסלו** ("הקל") ו-**כ כסלו** (קול)? בי"ט כסלו עוד לא היה גילוי של הקול, כי אדמו"ר הזקן השתחרר לביתו של 'מתנגד' שציער אותו^{לו}. עיקר הגילוי היה בי"כ כסלו, כשאדמו"ר הזקן יצא מביתו של ה'מתנגד', הגיע לחסידיו ואמר חסידות וכו'.

"פיו ולבו שוים"

שוב, היחס הוא בין הקול הפנימי של הלב לקול של הפה – "הקל קול" היינו היכולת להביע החוצה, בפה, את מה שלבי אומר לי, שאני "דובר אמת [בפי, בדיוק כפי המצוי] בלבבי"^{לט}. איך קוראים למושג הזה בלשון חז"ל? "פיו ולבו שוים"^מ, שאני מסוגל לומר בפה את כל מה שיש לי בלב. יצחק אמר את הפסוק "הקל קול יעקב" כשהוא שמע את יעקב מדבר. על פי פשט, הוא ודאי לא התכוון שיש לו תפלה ותורה, אלא שהקול שלו הוא הקול שלו. מה הכוונה? מה

ג. "פיו ולבו שוים" "הקל קול יעקב"

את כל זה אפשר לקשר לרמז שאנחנו אומרים הרבה פעמים בי"ט כסלו^{נד}, על הפסוק "הקל קול יעקב"^{נה} – "הקל" בגימטריא **יט**

לא בראשית רבה צא, ה (הובא ברש"י בראשית מא, נה).
לב תניא קו"א ד"ה "להבין מ"ש בפע"ח" (קנז, א) ובכ"ד.
לג בראשית מא, לג ורמז: "ועתה ירא פרעה איש" עולה "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", סוד יחודא תתאה, המשכת למעלה מן הזמן והמקום לתוך הזמן והמקום, יכולתו המיוחדת של יוסף (לעומת יעקב, שהוא יחסית בבחינת יחודא עילאה, בטול והתכללות הזמן והמקום בלמעלה מן הזמן והמקום), וד"ל.

לד ראה התוועודיות י"ט כסלו תשס"ט; תש"פ; תשפ"ב; תשפ"ד. ועוד.

לה בראשית כז, כב.

לו תו"א פה, ג. ובכ"מ.

לז ראה זהר ח"א נ, ב.

לח ראה ספר התולדות אדה"ז ח"ג פל"א.

לט ע"פ נוסח תפלת השחר.

מ תרומות פ"ג מ"ח.

כל הגלות נובעת
מהשעבוד שלנו
לטבע ולמנטליות
של הגוי, ואז קשה
לנו מאד לממש
את הטבע של
"הקל קול יעקב".
לכן, אם מחפשים
עצה לזירוז
הגאולה, צריכים
להגיע אצלנו
ל"לבא לפומא
גליא" - שהפה
יוכל לדבר בדיוק
מה שיש בנקודה
הפנימית של הלב

ימצא חן בעיני החולם. יוסף אומר לפרעה
"בלעדי^מ", היפוך אותיות ידע-לב - מתוך
הדבור של פרעה יודע יוסף מה יש בלבו פנימה,
באופן שאינו נשמע ואינו נודע גם לפרעה עצמו.
אותו רובד לא-מודע הוא האין של שרש נשמת
פרעה, שבהיותו גוי, המדבר באופן טבעי "אחד
בפה ואחד בלב" ואין פיו ולבו שוים, הוא לא
מודע אליו^מ. לעומתו יוסף, ש"פיו ולבו שוים",
הוא החכם האמתי עליו נאמר "לב חכם ישכיל
פיהו"^{מט} (וזהו "יחוד קודשא בריך הוא [לב]
ושכינתיה [פה]"^נ בתוך עצמו). החכם היהודי
האמתי רואה את האין, "החכמה מאין תמצא",
ויודע גם מה שיש בלבו של חברו.

הגאולה - "לבא לפומא גליא"

הנושא של "פיו ולבו שוים" הוא יפה וחשוב,
עד כדי שחשבתי שהוא יהיה תת-כותרת של
ההתוועדות, מתחת הכותרת "קרנו של משיח",
אבל חששתי שיהיה לא מובן. "קרנו של משיח"
היינו בשורת הגאולה. בשורת הגאולה היא "לבא
לפומא גליא" בעוד המצב בגלות הוא "לבא
לפומא לא גליא"^{נא} (שה' לא מגלה מלבו לאבריו,
החל מפיו, את בשורת הגאולה^{נב}).

כל הגלות נובעת מהשעבוד שלנו לטבע
ולמנטליות של הגוי, ואז קשה לנו מאד לממש

שאמרנו עכשיו - יצחק
שמע שהדבור של יעקב
הוא דברים היוצאים מן
הלב, שהקול החיצוני שלו
זהה לקול הפנימי שלו,
"פיו ולבו שוים".

התכונה של "פיו
ולבו שוים" היא תכונה
יהודית. יעקב אבינו, עליו
נאמר "הקל קול יעקב",
הוא "איש תם", "שאינו
חריף לרמות", כי במהותו
כיהודי "פיו ולבו שוים"
(ואם יש מציאות הפוכה,
היא מפני שנדבקו בו
"שדין נוכראין"^{מא}, בניגוד
לטבעו היהודי). לעומתו,
אחיו עשו הוא "ידע ציד",
"לצוד ולרמות את אביו

בפיו"^{מב}, כי במהותו כגוי יש נתק אמתי בין הדבור
שלו והלב שלו, "אחד בפה ואחד בלב"^{מג}, וכמעט
שהוא לא מסוגל אחרת. על הגוים נאמר "אשר
פיהם דבר שוא וימינים ימין שקר"^{מד} ואדמו"ר
הזקן כותב בשו"ע על הגוי "ואף על פי שהוא
אומר ששומע לו אין פיו ולבו שוין ואף אם
אומר שכפיו כן לבו אין נאמן על כך"^{מה}. אפשר
לומר שזהו אחד ההבדלים המהותיים בין ישראל
לעמים^{מי}.

החכמה המיוחדת של יוסף הצדיק, בנו של
יעקב אבינו, קשורה ל"הקל קול יעקב". זו חכמה
יהודית מיוחדת, שאין לכל החרטומים. בזכות
תיקון הפה של יוסף הוא לא צריך שפתרונו

מא ע"ח ש"נ פ"ז.

מב רש"י על בראשית כה, כז.

מג פסחים קיג, ב; ב"מ מט, א.

מד תהלים קמד, ח. וראה ב"ב מה, א ונדה מה, א.

מה שו"ע אדה"ז או"ח לב, יב.

מו עוד על ההבדלים ראה **מלכות ישראל** ח"א מאמר
"בין ישראל לעמים" (שנתבאר בארוכה בספר **על ישראל**
גאותו).

מז ורמז למרכזיות המלה הזו כאן: "תשמע חלום לפתר
אתו... בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה" עולה ל פעמים
בלעד.

מח פרעה אותיות פה-רע, פה שנפרד (רע לשון רעוע,
שבור ונפרד) בעצם מהמחשבה שבלב (פרעה בגימטריא
מחשבה, אך הוא לא מסוגל לחבר אותה לדבור ומעשה)
- פרעה הוא מקור כל פרה-רעה העולה מן היאור (הרומז
לו עצמו, "לי יארי ואני עשיתיני") - ועצתו היחידה לבטל
את עצמו בפני יוסף הצדיק, שפיו ולבו שוים, ולמסור לו
את השלטון בפועל ובגלוי (בעוד גדולת פרעה נשארת
באתכסיא - "רק הכסא אגדל ממך"), וד"ל.

מט משלי טז, כג.

נ ע"פ לשון הזר בכ"מ (ראה זהר ח"ב קיט, א). ראה
תקו"ז תקון ע (קלב, א).

נא מדרש תהלים פ"ט; ד"ח (מרגליות) מדרש הנעלם ח,
א.

נב ראה סנהדרין צט, א.

"עבודה שבלב"^{נב} פנימה. לפי הפירוש הזה, "הקל קול יעקב" היינו העבודה 'לעשות מהתפלות [בלב] תורות [בפה]^{נח}.

אמנם, כאשר מדגישים את התפלה בפה – "תפלת כל פה"^{נט}, "השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיו"^ס – אזי "הקל" הפנימי הבלתי-נשמע שבלב הוא סוד התורה, רזין דרזין דאורייתא בהם נאמר "כתבם על לוח לב"^{סא}. אז הסדר של "הקל קול יעקב" הוא "לעשות מהתורות [הנסתרות בלב] תפלות [גלויות בפה]^{סב}.

בכלל, האדם נקרא 'מדבר' – "ויהי האדם לנפש חיה"^{סג}, "לרוח ממללא"^{סד} – ועליו לדבר מתוך חיות פנימית העולה מן הלב, כדי שדבריו יהיו "דברים היוצאים מן הלב וכנסים אל הלב ופועלים פעולתם"^{סה}. אז כלל דבורי האדם, גם בעניני חול, יהיו בבחינת תפלה ותורה – "והחיות [והחיות] רצוא ושוב [בתורה ותפלה] כמראה הבזק וגו'^{סו}!

את הטבע של "הקל קול יעקב". לכן, אם מחפשים עצה לזירוז הגאולה, צריכים להגיע אצלנו ל"לבא לפומא גליא" – שהפה יוכל

לדבר בדיוק מה שיש בנקודה הפנימית של הלב, אפילו הלא-מודע של הלב, שגם ה"קלא פנימאה דלא אשתמע" ישמע. זו בעצם הכוונה של השופר בראש השנה^{נג} – מתאים גם לראש השנה לחסידות, "יט כסלו.

העבודה בראש השנה היא בנין המלכות. "פיו ולבו שוים" עולה מלכות, זו הדרך לתקן ולבנות את "מלכות פה"^{נד} – עבודה מיוחדת השנה, תהא שנת פה. כאשר מתקנים את הפה הוא יכול לבטא את הלב באופן מלא – "לבא לפומא גליא" ו"פיו לבו שוים".

חבור התורה והתפלה

את הפירוש המחודש ל"הקל קול יעקב" (יט כסלו ויכ כסלו), העלם וגילוי של אותו קול, צריך לחבר לפירוש הרגיל, קול תפלה וקול תורה: בפשטות, את התורה לומדים בפה, כדרשת חז"ל על הפסוק "כי חיים הם למצאיהם"^{נה}, "למוציאיהם בפה"^{נד} (סוד התורה שבעל פה) – זהו "קול", קול תורה המופיע בגלוי בפה. אך כדי שיהיו "פיו ולבו שוים" נדרש גם קול פנימי בלתי-נשמע, "הקל", קול תפלה חשאית שהיא

נג ראה לקו"ת דרושים לר"ה נח, ד. ובריבוי מקומות בדא"ח.

נד הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

נה משלי ד, כב.

נו עירובין נד, א.

**האדם נקרא
'מדבר' ועליו
לדבר מתוך חיות
פנימית העולה
מן הלב, אז כלל
דבורי האדם, גם
בעניני חול, יהיו
בבחינת תפלה
ותורה**

נד תענית ב, א.

נח ראה שיעור ש"פ מסו"מ כ"ח תמוז תשע"ז. ובכ"מ.

נט נוסח ברכת "שומע תפלה" בשמו"ע.

ס ברכות טו, א.

סא משלי ג, ג.

סב ראה לקומ"ת כה.

סג בראשית ב, ז.

סד תרגום אונקלוס עה"פ.

סה הובא בכ"מ כמאמר חז"ל. ראה ספר הישר (המיוחס

לר"ת) ש"ג (הובא בשל"ה שעה"א אות ל); שירת ישראל

לראב"ע עמ' קנו.

סו יחזקאל א, יד.

שיעור

שיעור פתיחה לספר התניא

שבועת הנשמה

קיצור מהלך השיעור

עם תחלת מחזור הלימוד החדש בספר התניא מסר הרב שיעור על משפטי הפתיחה של ספר התניא – **"תניא משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע"**. פרק א הוא התבוננות יפהפיה בכך שדרשת האמורא רבי שמלאי מוגדרת כ"תניא" התנאי, העמקה ב**רשש נשמת רבי שמלאי** והלימוד מכך על **מהות ספר התניא**. פרק ב מתבונן ב**ארבעת חלקי השבועה** כפי שהם מופיעים בגמרא, **מעמיק בעבודה הפנימית** העולה מהם ומשרטט את **המבנה שלהם**. שיעור-מכוון שמזמין את כולם להצטרף מחדש ללימוד התניא.

"תניא". יש מי שמתרץ^א שמצינו שבמקומות אחרים מתייחסים בפירוש למימרא זו כמקור תנאי^ב. אמנם, הרבי אומר^ג שעדיין העובדה שאדמו"ר הזקן בחר בגרסה לא-ידועה במקום בנוסח השגור מלמדת שהיה חשוב לו לפתוח את הספר דווקא במלה "תניא".

הסבר אחד שהרבי מביא הוא שאדמו"ר הזקן רצה לפתוח את הספר במלה "תניא" מאותו טעם שהאידרא רבא, החלק העמוק

א. נשמת תנא בגוף אמורא "תניא"

בערב י"ט כסלו סיימו את ספר התניא, ואחרי לימוד של השעה, ההסכמות וההקדמה מתחילים היום, כ"ב כסלו, את פרקי הספר עצמו. אדמו"ר הזקן פותח "תניא [בספ"ג דנדה] משביעים אותו תהי צדיק ואל תהי רשע ואפי' כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע".

השאלה הראשונה, מיד בפתיחת הספר, היא מדוע אדמו"ר הזקן פתח את הספר במלה "תניא". בפשטות, מאמר חז"ל שהוא מביא, "משביעים אותו תהי צדיק וכו'", הוא מימרא של אמורא ולא של תנא, ולכן לא מתאים לומר עליו

נערך ע"י איתיאל גלעד. מוצאי כ"ב כסלו תשפ"ה – רחובות.
א בית רבי ח"א פכ"ז ועוד.
ב ראה יבמות עא, ב ויל"ש ר"פ תזריע.
ג שיחת יושב תשי"ד.

יש קליפה שנקראת 'תניא', שהיא קליפת הישות של תלמידי חכמים (אלה שמאמינים ל"כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה"...) ¹

תנא בשם רבי שמלאי.
בפנימיות, נשמות התנאים
הן נשמות דבריאה ונשמות
האמוראים הן נשמות דיצירה.¹
והנה, על אף שרבי שמלאי הוא
אמורא, השייך לעולם היצירה
(עולם הרגש, בו מקנן פרצוף
ז"א דאצילות), יש לו קשר מיוחד
לעולם הבריאה (עולם השכל, בו
מקננת אמה עילאה²), עולמם
של התנאים:

הלשון השגורה, "דרש רבי שמלאי"³ (ר"ת
דרש!), מלמדת על קשר מיוחד שלו לעולם
הדרוש, המכוון כנגד עולם הבריאה בארבע
הדרגות של פרד"ס התורה, פשט-מזמז-דרוש-
סוד, המכוונות מלמטה למעלה כנגד העולמות
עשיה-יצירה-בריאה-אצילות.⁴

גם בהקשר כאן, הידיעה המקיפה של רבי
שמלאי על מה שמתחולל מיצירת הולד וכל
משך ההריון, עד ללידה שלפניה "משביעים
אותו", שייכת לעולם הבריאה – שהרי כללות
רחם האם הוא סוד אמא-בינה שמקננת בעולם
הבריאה (והידיעה על מה שמתחולל במסתרי
הרחם היא מסוג הדברים הנודעים מ"סוד הוי'
ליראיו"⁵, מדרגה השייכת לכל הפחות לבריאה).
ובדרך הרמז, שמו של רבי שמלאי מורכב
מאותיות **מי שאל**, המלמדות על הקשר שלו
לספירת הבינה, "מי דקיימא לשאלה"⁶, המקננת
בעולם הבריאה, עולם השכל, בו יש שאלות וגם
תירוצים. רבי שמלאי ידע להקשות ולתרגם גם
בעולמה של תורה, אך היה מסוגל להתלבש גם

ביותר בספר הזה, פותח "תניא"
– יש קליפה שנקראת 'תניא',
שהיא קליפת הישות של תלמידי
חכמים (אלה שמאמינים ל"כל
העולם כולו אומרים לך צדיק
אתה"...). תלמיד חכם בעל ישות
דוחק את רגלי השכינה, כמו כל
בעל גאוה⁷, אך בפרט יש לו
התנגדות לגילוי פנימיות התורה,
בה תלויה ביאת המשיח⁸. ספר
התניא, כמו האידרא רבא, בא

לבטל את הקליפה הזו ולכן הוא פותח "תניא"
(בחיצוניות, הקושיא על השימוש במלה "תניא"
יכולה בעצמה להגביר את ההתנגדות של תלמידי
חכמים – כפי שהיה בפועל – אך בפנימיות
היא באה לבטל את קליפת ההתנגדות).

הסבר נוסף⁹ הוא שלימוד ספר התניא מעורר
את האיתן שבנשמה – עצם הניצוץ האלוקי
שבכל נשמה, ה"חלק אלוה ממעל ממש"¹⁰. לכן
בחר אדמו"ר הזקן לפתוח את הספר במלה **תניא**,
אותיות **איתן**.

"דרש רבי שמלאי"

אדמו"ר הזקן לא מציין בשמו את בעל
המימרא במסכת נדה, אך היא מופיעה בתוך
המשך ארוך של "דרש רבי שמלאי" העוסק כולו
בענייני עיבור ולידה¹¹. רבי שמלאי הוא אמורא
מהדור השני, שפעל גם בבבל וגם בארץ ישראל.
יש מי שרוצה לתרגם¹² שהיו שני רבי שמלאי, אחד
תנא ואחד אמורא, אבל בשום מקום לא מצאנו

ד ע"פ סוטה ה, א; ברכות מג, ב.

ה אגרת הבעש"ט ריש כש"ט (קה"ת). וראה גם זהר ח"ג
קכד, ב.

ו שיחת יום א' של פסח תש"ג סי"ז.

ז תניא פ"ב ע"פ איוב לא, ב.

ח השיעור נמסר ב'ווארט' של נכד הרב (מזל טוב!),
קישר את תוכן הפרקים שכאן לעבודת חתן וכלה והעמיק
בכל מימרות רבי שמלאי על הריון ולידה – אך לקוצר
היריעה הדברים לא נדפסו.

ט פניני התניא (רלו"י גינזבורג) על אתר.

י אזה"ת במדבר עמ' תתעד.

יא תקו"ז תקון ו (כג, א).

יב הבטוי "דרש רבי שמלאי" מופיע בבבלי ז"פ (ברכות
לב, א; פעמיים בסוטה יד, א; סנהדרין צח, ב; מכות י, א; שם
כג, ב; נדה ל, ב). ראה שיעור כ"ה אד"ש תשע"א.

יג פע"ח שער הנהגת הלימוד פ"א; שער הגלגולים
הקדמה יז.

יד תהלים כה, יד. ראה סוטה ד, ב.

טו ע"פ זהר ח"א, א, ב.

כדי להגיע

לפנימיות הלב
יש ללכת ב"דרך
ארוכה וקצרה",
להתבונן בשכל
כדי לעורר את
הרגש בפנימיות

יפנה ישירות אל הלב הוא יצעד ב"דרך קצרה וארוכה", המגיעה רק אל חיצוניות הלב (הגנות ופרדסים שסביב העיר), וכדי להגיע לפנימיות הלב יש ללכת ב"דרך ארוכה וקצרה" (שמגיעה אל העיר פנימה)^כ, להתבונן בשכל כדי לעורר את הרגש בפנימיות.

מסופר^{כא} שכאשר הגיע ספר התניא אל החוזה מלובלין הוא תמה מאד, ושלה את שאלתו לרבי לוי יצחק מברדיטשוב, מחותנו של אדמו"ר הזקן: ישנם ספרים שכאשר אני פותח אותם מוארות עיני – ומדובר בעיניו הטהורות והצופות-בכל של החוזה – ואולם כאשר פתחתי את הספר של מחותנכם הקדוש נעשה לי 'חשך בעינים', הא כיצד? רבי לוי יצחק השיב לו שאתה שייך לעולם היצירה, עליו נאמר "יוצר אור", אך הספר הזה הוא שכל אמתי של עולם הבריאה, עליו נאמר "ובורא חשך"^{כב}. במושגים עד כה, אתה שייך לעולמם של האמוראים, אך ספרו של אדמו"ר הזקן שייך לעולמם של התנאים (כפי שהמליצו^{כג} על אדמו"ר הזקן "רב תנא ופליג"^{כד}).

החידוש של חב"ד שייך לעולם הבריאה, עולם השכל, אבל התכלית היא להגיע לעולם היצירה, עולם הלב. ההליכה ב"דרך ארוכה וקצרה" עלולה להביא לשכחת היעד^{כה}. כך חלק מהחסידים טעו לחשוב שיש להרחיק את התפעלות הלב, ואדמו"ר האמצעי התבטא כנגדם בחריפות בקונטרס ההתפעלות, והדגיש שהמגמה היא להגיע להתפעלות אמיתית בפנימיות הלב^{כו}. מי יכול לממש את הדרך הזו? רק מי שהוא גם תנא וגם אמורא. אצל כל אדם השכל הוא התנא והלב הוא האמורא. התניא פותח במאמר של רבי שמלאי שבשרש נשמתו

בשכל דקליפה^{טז} ולבררו, בקיום "דע מה שתשיב לאפיקורס"^{טז}. בריבוי מקומות "שאלו המינים את רבי שמלאי"^{טז} והוא ענה להם, ואף קבע "כל מקום שפקרו המינין תשובתן בצידי"^{טז}, ולצד

תשובתו לדחות את המינים לפי שכלם שלהם הוא ענה גם לתלמידיו ששאלו אותו "לאלו דחית בקנה, לנו מה אתה משיב" (כלומר, הוא עונה גם ב"דעת תחתון", המובנת למינים, וגם ב"דעת עליון", בשכלם של בני תורה).

כלומר, לרבי שמלאי יש בעצם נשמה של תנא – נשמה דבריאה – אלא שבפועל הוא התלבש בגוף של אמורא. מכאן מובן כיצד למימרא שלו מתייחסים כ"תניא" במקומות אחרים בחז"ל, וכך גם עושה אדמו"ר הזקן.

להגיע לרגש דרך השכל

גם לפי התירוץ הזה, שמתייחס ל'פשט' של זהות בעל המאמר, צריכים להבין את עומק טעמו של אדמו"ר הזקן ב'התעקשות' שלו לפתוח בכך את ספר התניא. אדמו"ר הזקן מקדים בשער הספר כי הוא מתאפיין "בדרך ארוכה וקצרה", דבר המתייחס לעיקר החידוש של שיטת חב"ד – כדי להגיע להתעוררות הלב יש לעסוק בהתבוננות בשכל. התפעלות הלב באהבה ויראה היא היעד, העיר (לשון התעוררות) אליה מועדות פני החסיד, אך אם

טז רבי שמלאי הוא גם מי שדאג לבטול הגזרה של שמן של נכרים בבית דינו של רבי יהודה נשיאה בארץ ישראל והפיץ את ההיתר הזה בבבל (ע"ז לו, א; ירושלמי שבת פ"א ה"ד). שמן רומז לחכמה ושמן של גוים היינו חכמת אומות העולם, שמי שראוי לכך צריך ללמוד גם כדי לברר ("חכמה בגוים תאמין") וגם כדי לקיים "דע מה שתשיב לאפיקורוס", כפי שנהג רבי שמלאי.

יז אבות פ"ב מי"ד.

יח ירושלמי ברכות פ"ט מ"א. בראשית רבה ח, ט. שמות רבה כט, א. דברים רבה ב, יג. תנחומא קדושים ד. ועוד.

יט ירושלמי ובראשית רבה שם.

כ עירובין נג, ב.

כא רמ"ח אותיות אות נט.

כב ישעיה מה, ז.

כג בית רבי ח"א פ"א.

כד עירובין נ, ב (ובכ"מ).

כה ראה **מלכות ישראל** ח"א מאמר "דרך ארוכה וקצרה".

כו הקדמת קונטרס ההתפעלות.

אור א"ס ב"ה ויחודו ית' תוך פנימיות נקודת הלב ע"י המשכת נחל איתן הוא הארת חכמה עילאה שיאיר בפנימיות הלב ליבטל ביחודו ית' בתכלית מעומקא דלבא^{לא}. פנימיות הלב היא הבינה וגם מדרגת לעתיד לבוא ("אותיות איתן משמשות לעתיד") היא בינה עילאה^{לב}. פנימיות הבינה היא שמחה^{לג} – התעוררות פנימיות הלב בקיום התורה והמצוות פועלת שמחה אדירה של מצוה, תכלית עבודת ה', הגורמת לה' נחת רוח.

פירוש הפשט שהתחדש כאן שייך לספירת הדעת – הכח לחבר את המח והלב, את השכל ואת הרגש, תכלית ספר התניא. מהדעת בא גם הכח לקיים "דע מה שתשיב" – לחבר את "דעת עליון" ו"דעת תחתון" ולתרץ את כל הקושיות (ככוחו המיוחד של אדמו"ר הזקן, להלביש את החסידות בשכל וכך לתרץ את כל הקושיות עליה^{לד}), כשהתכלית של הכל היא לתרץ את 'קושית הגלות', כפי שיעשה מלך המשיח.

ב. השבועה השלמה ארבעה חלקים לשבועה

אדמו"ר הזקן מביא בתניא את לשון השבועה, המורכבת משלשה משפטים – "תהי צדיק, ואל תהי רשע, ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע" – והוא עתיד להסביר (ובכך מתרץ קושיות שונות שעולות גם אצל מפרשי הגמרא^{לד}): "לכתחילה "תהי צדיק", אבל מכיון שלא כל אחד יכול להיות צדיק לפי

הוא תנא, הוא חב"דניק בעצם, אבל הוא יודע שה' שם אותו בעולם שלנו בדור של אמוראים, דור של לב, של עולם היצירה, "יוצר אור" (ועם האור שיוצא מתוך החשך של הבריאה, "כיתרון האור מן החשך"^{כז}), הוא מסוגל לתרץ גם את כל קושיות המינים, תוך התלבשות בשכל, ולברר את הניצוצות שלהם, וגם לענות לתלמידיו שלו ישירות מהשרש שלמעלה מהשגתם).

שלשת התירוצים בסוד חב"ד

אם כן, על שני פירושי הרבי על הפתיחה במלה תניא – לבטל את קליפת תניא, ולגלות את האיתן שבנשמה – נוסף לנו פירוש שלישי, הנוגע יותר

בפשטם של דברים, בדמותו של בעל המימרא, ומעניק להם ביאור פנימי. שלשת הפירושים הללו בפתיחת ספר היסוד של חב"ד מכוונים בעצמם כנגד חכמה-בינה-דעת:

הפירוש שיש לבטל את קליפת הגאווה של תלמידי חכמים שייך לספירת החכמה, שפנימיותה בטול^{כח} (חכמה אותיות כח-מה, "ונחנו מה"^{כט} שאומר משה רבינו, החכם הגדול ביותר בתורה וגם הענו מכל אדם).

גילוי האיתן שבנשמה הוא המשכת פנימיות החכמה לתוך פנימיות הלב, כפי שמסביר ממש לקראת סיום התניא אדמו"ר הזקן, על הפסוק "וצדקה כנחל איתן"^ל – "נחל איתן הוא המשכה הנמשכת מבחינת איתן שהיא בחינת נקודה בהיכלא ותרין ריעין וכו' ואותיות איתן משמשות לעתיד פירוש אנה עתיד לאתגליא כמ"ש הנה ישכיל עבדי וגו' והיינו שיתגלה אז

לא קונטרס אחרון ד"ה "וצדקה כנחל איתן".

לב ע"ח שט"ו פ"ה.

לג קהלת יעקב ערך 'שמחה' אות ב.

לד וראה גם תניא אגה"ק כה.

לה ראה הקדמת שב שמעתא.

כז קהלת ב, יג.

כח תו"א פג, ב; צו, ב.

כט שמות טז, ד.ח.

ל עמוס ה, כד.

יודע שהקדוש ברוך הוא טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן בך טהורה היא אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטלה ממך". מתבקש להקביל את ארבעת חלקי השבועה לאותיות שם הוי' ב"ה, ולשם כך יש להעמיק עוד בהתבוננות במשמעותם:

"תהי צדיק ואל תהי רשע"

שני החלקים הראשונים של השבועה – "תהי צדיק" לכתחילה, ובדיעבד לפחות "ואל תהי רשע", כנ"ל – מכוונים כנגד אותיות ו'ה שבשם: "תהי צדיק" שייך לספירת היסוד, "צדיק יסוד עולם"^{מב}, הסיוע הכולל את כל מדות הלב. ובאמת, הצדיק מצטיין בעבודת ה' 'מכל הלב', "בכל לבבך"^{מג} בשני יצירך"^{מד}, כאשר גם יצרו הרע בטל מלהפריעו ואף מתהפך לקדושה^{מה}.

"ואל תהי רשע" שייך לספירת המלכות, ה תתאה, ש"רגליה ירדות מות"^{מו}, ועליה להשמר תמיד מהנפילה והחטא. המלכות היא מקור לבושי הנפש^{מז}, מחשבה דבור ומעשה, שבהם מצליח הבינוני לעבוד את ה' בשלמות^{מח} – על אף שבלבו הרי הוא "כרשע", כנ"ל.

"היה בעיניך כרשע"

על חלקה השלישי של השבועה, "ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע", יש ריבוי פירושים ב'עבודה':

כי הם נוגעים ביותר לעבודה, כתרוץ השני של הרבי שם, שאינו העיקר בעיניו. ולפי המבנה הפנימי שיתבאר לקמן, הרבי אומר שהשבועה המפורשת היא רק מדרגת ו'ה הנגלות ("הנגלות לנו ולבנינו לעשות את כל דברי התורה הזאת"), בעוד המדרגות השייכות לנסתרות, י'ה, אינן חלק מהשבועה, אלא רק מקיף נסתר שיש להרגישו כדי לקיים את השבועה (כאשר לגבי העילאה, שנרמזת ב'הנסתרת להוי' אלהינו" יש להסתפק), ודוק.

מב משלי, י, כה.

מג דברים ו, ה.

מד ברכות פ"ט מ"ה.

מה תניא פ"י.

מו משלי ה, ה.

מז ראה סוד ה' לראיו ש"א פ"ז.

מח תניא פ"ג.

ההגדרות של ספר התניא, לכל הפחות "אל תהי רשע"^{לז}, אלא בינוני, "מדת כל אדם"^{לז} בספר של בינונים. לאותו בינוני אומרים "היה בעיניך כרשע" (אך לא "רשע" ממש)^{לח} – על הבינוני לדעת שה'אני' (האגו) שלו הוא בדיוק אותו 'אני' של הרשע, שניהם מזהים בתודעתם עם הנפש הבהמית, אלא שהבינוני זוכה לקבל את הארת הנפש האלקית המסייעת לו להתגבר על עצמו, על הישות שלו (במלחמה מתמדת, כל החיים^{לט}, עד שנזכה שהאתכפאי תביא לידי אתהפכא^מ, עם ביאת המשח).

אמנם, למרבית הפלא, כאשר מעיינים בגמרא – כפי שמצפה מאתנו אדמו"ר הזקן, המצפה מחסידיו להיות תלמידי חכמים המעיינים במקור (אליו הוא מציין בפירושו) – רואים, לפי ההבנה הפשוטה^{מא}, שישנו חלק נוסף לשבועה: "והוי

לו תניא פ"ד.

לז שם בראש הפרק.

לח בחסידות מבואר שיכ הדמיון יכולה להתפרש בשלשה אופנים – פחות ממהשוה, שוה למשהו, או יותר ממהשוה, כאשר הוא הביטוי הכי קרוב למה שרוצים לומר (ראה חתן עם הכלה הערה מז ע"פ מאמר ד"ה "לך אדני הצדקה" הנדפס בסליחות). כאן אדמו"ר הזקן מפרש "כרשע", אך לא כמותו ממש אלא פחות ממנו. אבל אפשר לפרש גם "כרשע" ממש, ואף לומר ש"היה בעיניך כרשע" היינו יותר רשע מכל רשע אחר (כפי שכתב רבי אהרן הגדול מקרלין על עצמו שהוא הרשע הכי גדול בעולם). באופן עמוק, דווקא כשאדם בא לעשות תשובה – והבינוני "כל ימיו בתשובה" (שבת קנג, א), כאשר הוא משתדל לשוב על החטא שקיים בפנימיותו, עוד לפני שהוא עושה אותו בפועל, ודוק – הוא מרגיש שהוא יותר רשע מכל רשע, שהרי ידע איניש בנפשיה כמה התרחק מה' וחסא כנגדו, ומאיפה עזות הפנים שלו לנסות לשוב אל ה' ולחשוב שיקבל אותו?! הרי זו רשעות גדולה יותר מרשעות החטא עצמה... אכן, בהרגשה זו גופא תלויה ההמתקה – היא מקור התשובה אל ה', הממלאת את הלב בשמחה (וראה עוד לקמן בפנים על השמחה שמתלווה לשפלות של "היה בעיניך כרשע", ודוק).

לט ראה תניא פכ"ז.

מ ד"ה "באתי לגני" תש"י סופ"ב.

מא הרבי (אג"ח ח"ו אגרת א'תשעה) מצדד שאפילו חלקה השלישי של השבועה איננו חלק מהשבועה עצמה (אלא "הכשר" כדי לקיים אותה), תוך שהוא מסתמך על כך שהסיוע המובא בפנים ודאי אינו חלק מהשבועה. אך בקריאה הפשוטה נראה שהכל שייך לרצף השבועה, ועכ"פ שהשוואת החלק הרביעי לשלישי יכולה לומר ששניהם "הכשר" לקיום השבועה (או ששניהם נכללים בה

מי שלא למד תניא, שמקיים מצוות ונזהר מחטאים, יכול לחשוב שהוא צדיק גמור, וספר התניא בא לומר לו שזו רמאות עצמית ושצריך לשרש את הרמאות הזו

לרבים, להחזיר אותם בתשובה ולקרב אותם לעבודת ה'.

אלו פירושים טובים, שיש להם מקום בחלקים מסוימים של עבודת ה', אבל הפירוש העיקרי בהתאמה לסגנון ספר התניא הוא הפוך: על אף שהבינוני נראה כלפי חוץ כצדיק, משום שהוא נוהג בכל לבושי הנפש בשלמות, ספר התניא אומר לו 'אל תהיה רמאי'¹ – עליו להכיר שבפנימיות אתה "כרשע". אדמו"ר הזקן מפרש² שרבי יוחנן

בן זכאי, שעבד את ה' בשלמות, אמר לפני פטירתו "איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי"³ משום שחשש שמא יש בו העלם הרע⁴, רע לא־מודע שלא בא לידי ביטוי בלבושי נפשו. מי שלא למד תניא, שמקיים מצוות ונזהר מחטאים, יכול לחשוב שהוא צדיק גמור, וספר התניא בא לומר לו שזו רמאות עצמית ושצריך לשרש את הרמאות הזו (ובכך לשבור את קליפת ה'תניא') – לדעת להכיר את מקומו באמת ש"הלואי בינוני"⁵ (וממילא להגביר את בושתי ויסודי נפשו מכך ש"כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה", ולהכיר שהדבר נובע מכך שהוא רמאי בעצם – משרש לבן הארמי, שמעמיד פנים שכולו לבן־טהור – שבסוף נשאר עם רמאותו העצמית בלבד, ר"ל, ורמאות זו היא־היא רשעותו, רשעות שלא מתבטאת בפועל אלא היא שיבוש בשכל שזקוק לתיקונו על ידי חב"ד, ודוק).

נב בשם חסידים. ראה באריכות ובעומק בספר חתן עם הכלה ביאור קו: 'אל תהיה רמאי' עולה שבת – בשבת אפילו עם הארץ אינו משקר (ירושלמי דמאי פ"ד ה"א), לא בדבור (לזולתו) והעיקר לא במחשבה (לעצמו) – ובכך ננעץ סיום התניא, העוסק בשמירת שבת, בתחלתו, ודוק.

נג מאה שערים חלק "אמרי קדש" ס"ו.

נד ברכות כח, ב.

נה ראה אני לדודי ודודי לי מאמר "אבינו מלכנו דודנו" עמ' קיא.

נו מאמר הרה"צ ר' הלל מפאריטש – בית רבי ח"ב פ"ח הערה ג.

בפשטות, כאשר "כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה" – כותבים עליך 'הרב הגאון' וכל שכן 'הצדיק' – אתה עלול להתגאות (משרש גאון). לכן צריכים מיד לאזן זאת, להסתכל על עצמך ולהיות "בעיניך כרשע".

אדמו"ר הזקן מקשה על "היה בעיניך כרשע" שהרי כתוב "ואל תהי רשע בפני עצמך"⁶, וההבחנה שלו בין "רשע" ל"כרשע" מיישבת גם את הקושיא הזו. באופנים נוספים,

יש מי שהסביר⁷ שאכן כאשר אדם נמצא ברבים שמכבדים אותו ("כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה") עליו לאזן זאת במחשבה על רשעותו, אבל כשהאדם בינו לבין עצמו ("בפני עצמך") אל לו להרבות במחשבה על חסרונותיו שלא יגיע לעצבות. יתר על כן, יש מי שמסביר ש"היה בעיניך כרשע" נועד לטובת "כל העולם כולו" – מי שהוא צדיק לעצמו גורם קטרונג על הרבים שאינם כמותו⁸, ולשם כך עליו לחשוב על עצמו כרשע, להזדהות עם הצבור ולהתעורר לתשובה בעצמו, ודווקא כך יוכל להיות צדיק

מט אבות פ"ב מ"ג.

אדמו"ר הזקן מוסיף ומקשה "וגם אם יהיה בעיניו כרשע ירע לבבו ויהיה עצב ולא יוכל לעבו' ה' בשמחה ובטוב לבב ואם לא ירע לבבו כלל מזה יכול לבוא לידי קלות ח"ו" ובמובן מסוים עיקר עומק התניא ב'עבודה' הוא הביאור איך אפשר לשאת בנפש הפכים של מרירות ושמחה (פרקים כו"ד) – "בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא" (ע"פ זהר ח"ג עה, א). אכן, יש להוסיף כי היו צדיקים גדולים שהיו בתכלית השפלות – עד להרגשת "כרשע" חריפה יותר מכל הרשעים (כנ"ל הערה לח) – ועם זאת בתכלית השמחה. על הקשר בין השפלות והשמחה מבואר באריכות בחסידות – ובפרט ב"מאמר השפלות והשמחה" לרבי אייזיק מהומיל – וראה **לב לדעת** מאמר "פרק בעבודת ה'" שדווקא השפלות (ה תתאה) היא כלי להרגשת עומק רחמי ה' (ו שבשם) שמתוך הכרתם מגיעים לשמחה (ה עילאה), כך שדווקא 'שפלות בטהרת' היא כלי ל"שמחה בטהרתה" (שיחת כי תצא י"ד אלול תשמ"ח), ודוק.

נ ראה הקדמת שב שמעתתא.

נא ראה בראשית רבה נ, יא.

בכלל, "משרתיו טהורים" של ה' הם מלאכי השרת שבעולם הבריאה, עולם המחשבה. יתר על כן, בטהרת המחשבה מכל מחשבה שלילית על הזולת, ובריבוי מחשבות טובות עליו, מתדמה האדם ל"הקב"ה טהור"^ס, שכל מחשבותיו רק טוב על ישראל – "וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח"^{סא}, "כי אנכי ידעתי את המחשבת אשר אנכי חשב עליכם נאם הוי' מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה"^{סב}. מחשבה מופיעה בקבלה גם בבינה^{סג} (בריאה, מקום "משרתיו טהורים"), גם בחכמה^{סד} (אצילות, מקום "הקב"ה טהור", בז"א דאצילות) וגם בכתר^{סה} (למעלה מאצילות) – גם במחשבה המודעת, בשכל (בריאה), וגם במחשבה הלא-מודעת, בעל-מודע (אצילות ולמעלה מאצילות), יש לשמור על טהרת המחשבה, שתהיה מחשבה של אהבת ישראל ואחדות ישראל.

הטהרה בכלל שייכת לבינה, ה עילאה שבשם (ולשם בעיקר שייכת המחשבה המודעת).

לפי המבואר עד כה יוצא שצירוף שם הוי' כאן הוא והיה – "תהי צדיק [ו] ואל תהי רשע [ה תתאה] ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע [וי] והוי יודע שהקדוש ברוך הוא טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן בך טהורה היא אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטלה ממך [ה עילאה]" – "אין 'והיה' אלא לשון שמחה"^{סו} (הצירוף של חדש תשרי^{סז}, החדש השביעי, לשון שבועה^{סח}). בזכות לימוד התניא מתוך חיות ושמחה – יבוא משיח!

אם כן, הדגש כאן הוא על "בעיניך" שלך – על האדם להתעלם מהביטוי החיצוני, אליו מתייחס "כל העולם כולו", ולהישיר מבט אל פנימיותו, בחלק הגלוי שבנפשו ואף בעומק הלא-מודע שלו. הראיה שייכת לחכמה שבנפש, י שבשם, והמבט אל הלא-מודע שייך לקוצו של י, המצביע אל הרבדים הנעלמים שבנפש. כפי שהוסבר, תכלית המבט הפנימי הזה היא הבטול, פנימיות החכמה.

חחשבה טהורה

המשפט האחרון של השבועה, שאדמו"ר הזקן לא מביא – "והוי יודע שהקדוש ברוך הוא טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתן בך טהורה היא אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטלה ממך" – הוא דרישה לטהרה^ט (שלכן יש להדגיש ש"הקב"ה טהור", אף שבדרך כלל מתייחסים אליו כקדוש, ככינוי הקדוש ברוך הוא). עיקר הטהרה הוא טהרת המחשבה^{טב}, לחשוב מחשבות טובות. עיקר טהרת המחשבה הוא קיום דברי אדמו"ר הזקן "לטרורח בכל לב ונפש לתקוע אהבת רעהו בלב. ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם כתיב ולא תעלה על לב לעולם ואם תעלה יהדפנה מלבו כהנדוף עשן וכמו מחשבת ע"ז ממש. כי גדולה לה"ר כנגד ע"ז וג"ע וש"ד. ואם בדבור כך כו' וכבר נודע לכל חכם לב יתרון הכשר המחשבה על הדבור הן לטוב והן למוטב"^{טט} (שלרוב חשיבותם שמענו מזקני החסידים שמי שלא יכול לשנן את כל התניא בעל פה, ישנן קודם כל את הפסוק "איש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם").

נד דווקא החלק הזה, העוסק בטהרה, מתקשר ישירות לנושא של מסכת נדה בה המאמר – טהרת המשפחה. ויש לדרוש ש"משביעין אותו" היינו הורים, המביאים לעולם נשמה בטהרה, וראה שה"ש ה'תש"ד עמ' 50 שבעת יצירת הולד הוא אינו מחויב בשבועה, וכוונת השבועה היא להורו, שכאשר ה' מברך אותם בהריון צריכים מההתחלה לנהוג באופן כזה שיוולד יהודי (וראה תניא ספ"ב על קידוש ההורים את עצמם בשעת תשמיש).

נח ייטב פנים לפרשת החדש ס"ד.

נט תניא אגה"ק כב.

ס הנשמה היא "חלק בורא שנעשה נברא" (לקו"ת ראה כז, א ע"פ ע"ח שמי"ב פ"א) – לכן היא כוללת גם את "הקב"ה טהור" ("חלק בורא") וגם את "משרתיו טהורים" ("שנעשה נברא"), ודוק.

סא שמואליב יד, יד.

סב ירמיה כט, יא.

סג זהר ח"א רמז, ב (ובכ"מ).

סד זהר ח"א קכג, א; הקדמת תקו"ד יז, א (ובכ"מ).

סה תקו"ד תקון סט (קטו, א). וראה שער היחוד פ"מ.

סו ע"פ בראשית רבה מב, ג.

סז מחברת הקדש שער ר"ח (ובכ"מ).

סח פסיקתא רבתי פ"מ.

שיעור

ממלחמה לשלום באור החנוכה

חג השמן

קיצור מהלך השיעור

השיעור שלפנינו התפתח מתוך עיסוק במושגים **מלחמה ונצחון בהקשר האקטואלי** – המצוה להלחם באויבי ישראל ולנצח בעזרת ה', מתוך תקווה לישועה גדולה **"כימים ההם בזמן הזה"** בקרוב ממש.

אך תכלית המלחמה והנצחון היא **השלום האמתי**, כרמוז בראשי התבות **שמן** – שלום ממלחמה נצחון – השלום שיגיע לאחר 'הנצחון המוחלט' בימות המשיח, כאשר חג החנוכה עצמו הוא הרמז וההכנה ליעוד המשיח. הרמז **שלום-מלחמה-נצחון**, בסדר הזה דווקא, מוביל להתבוננות בסוד שמונת ימי חנוכה כנגד **שבת-חול-שבת**: שבת ראשונה שלפני הבריאה, בחינת **השלום הראשון**; ששת ימי המעשה, בחינת **מלחמה שבסופה נצחון**; ושבת שנייה, **סוד השלום האמתי** בקיום התכלית של "דירה בתחתונים".

גם המלחמה והנצחון הם בסימן השמן. ראשית, מפני שתכלית המלחמה והנצחון היא להאיר את אור ה', אור התורה והמצוות, המתבטא באור המנורה במקדש. ושנית, מפני שנס פך השמן חוזר ומאיר את המלחמה והנצחון באור של נס אלקי³. ראשי-מנהיגי המלחמה והנצחון היו "כהניך הקדושים"¹, מזרע הכהנים

חנוכה הוא חג השמן. לחנוכה שני פנים – צדדים משלימים: נס הישועה ממלכות יון וגזרותיה, בדרך מלחמה ונצחון – "מסרת גבורים ביד חלשים... וזדים ביד עוסקי תורתך... ולעמך ישראל עשית ישועה גדולה"² – ונס פך השמן בנרות המנורה במקדש במשך שמונה ימים³.

פרשת בחוקותי שיחה ג הערה 49.

ג על היחס בין נס הנצחון לנס ראה מהר"ל בספר נר מצוה ח"ב ד"ה ואמרו מאי חנוכה. ד נוסח על הנסים.

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימות הרב כסלו תשפ"ה.

א נוסח "על הנסים".
ב לקוטי אמרים לרב המגיד ממעזריטש ס' רס "ואפשר כי לכך נקרא שמיני שהוא מלשון שמן". ראה לקו"ש ח"ז

שלום^א והדליקו בו את המנורה הרומזת לשלום, "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי"^ב, ועשו את חנוכת המזבח המשכין שלום^ג.

בכלל, זהו הסדר הראוי: בנין המקדש לאחר הנצחון במלחמות, "והניח לכם מכל אויביכם מסביב"^ד ואז בונים את המקדש, "בית מנוחה"^ה, כסדר שלש המצוות שנצטוו ישראל בכניסתם לארץ (מינוי מלך, מלחמת עמלק ובנין בית המקדש)^ו, כמו שלמה המלך, איש השלום^ז, שבנה את המקדש לאחר מלחמות דוד אביו "איש מלחמות"^ח.

[בדרך כלל הכהנים הם אנשי השלום: מזרע אהרן הכהן "אוהב שלום ורודף שלום"^ט; העובדים בבית המקדש, בית השלום; והמברכים את ישראל "וישם לך שלום"^י. אך בחנוכה הכהנים היו גם הלוחמים בשדה הקרב כדוד המלך וגם המטהרים את המקדש וחונכים אותו כשלמה המלך. וכן מלך המשיח הוא הנלחם מלחמות ה' והוא הבונה את המקדש, דוד ושלמה כאחד.]

רק לאחר הנצחון המוחלט מגיע שלום ואמתי, "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחרד"^{יא}. לכן שלום אמתי יגיע רק בימות המשיח, לאחר שמלך המשיח "ילחם מלחמות ה' וינצח"^{יב}, נצחון מוחלט (כולל מחיית עמלק), "ודבר שלום לגוים"^{יג}, "וכתתו חרבותם לאתים..."

יא ראה ראש השנה יח, ב בפירוש רבינו חננאל "בזמן שיש שלום כלומר כל זמן שבית המקדש קיים".

יב זכריה ד, ו (חזון המנורה).

יג רש"י שמות כ, כב: "המזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורת ומחבל".

יד דברים יב, י. כמבואר בפירוש רש"י שם.

טו דבה"א כח, ב.

טז סנהדרין כ, ב. רמב"ם הלכות לכים פ"א ה"א.

יז "כי שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו" (דבה"א כב, ט).

יח דבה"א כח, ג.

יט אבות פ"א מי"ב.

כ במדבר ו, כו.

כא ויקרא כו, ו.

כב לפי הלכות מלכים פ"א ה"ד.

כג זכריה ט, י.

הגדולים הנמשחים בשמן המשחה, ושמן של החשמונאים הוא מלשון שמן.

מלחמה-נצחון-שלום

נתבונן בסוד החנוכה דרך המלה שמן הרומזת בראשי התבות שלום מלחמה נצחון!

סוד השמן הוא החכמה^א המאירה את העולם, כאשר מצד אחד השמן נמצא מעל כל המשקים ומצד שני הוא מפעפע בכל, בסוד ספירת החכמה הנקראת קדש, "מלה בגרמיה"^ב, ובה שורה "אחד האמת"^ג.

במיוחד קשור השמן לקדש ולמקדש: ב"שמן משחת קדש"^ד שעשה משה רבינו נמשח המשכן וכליו, נמשחו הכהנים בהקמת המשכן והכהנים הגדולים לדורות, וב"שמן

זית זך כתית למאור"^ה מעלים-מדליקים את נרות המנורה בכל יום תמיד.

השמן הוא אור מופלא של שלום (כמו שיתבאר הקשר בין מקדש ושלום), אך כדי להגיע לתכלית של שלום אמתי יש צורך במלחמה ונצחון, כשם שצריך לכתוש את הזית, להלחם בו ולנצח אותו, כדי להפיק ממנו שמן למאור. אם כן, סדר הדברים בפועל הוא מלחמה-נצחון-שלום,

מלחמה המסתיימת בנצחון ואז מגיע השלום. כך היה בחנוכה, כאשר לאחר המלחמה והנצחון חנונוכו בכ"ה בכסלו, טהרו את המקדש הנקרא

ה מנחות פה, ב: "תקוע אלפא לשמן... 'וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה', מאי שנא תקועה? אמר רבי יוחנן, מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצויה בהן." "הרואה שמן בחלום יצפה למאור תורה" (ברכות נז, א).

ו זהר ח"ג צד, ב.

ז תניא פליה בהגה, בשם הרב המגיד. והתבאר בהתוועדות מוצ"ש וישב תשפ"ה.

ח שמות לה, כה ואילך.

ט שמות כז, כ. ויקרא כד, ב.

י ר"ן שבת ט, ב מדפי הרי"ף.

רק לאחר הנצחון

המוחלט מגיע

שלום שלם

ואמתי, לכן שלום

אמתי יגיע רק

בימות המשיח

סוד החנוכה הוא הכנה לנצחון המוחלט והשלום האמתי בימות המשיח

כהיום הזה^{כט}, וגם היום אנו זקוקים לישועה גדולה (אותה עלינו לפעול גם במעשה ידינו כנ"ל). המלחמה והנצחון צריכים להתחיל בעיקר בלב-הארץ, במקומות שה' כבר נתן בידינו ולעת-עתה נמצאים בהם אויבי ישראל הרוצים להשמידנו – בפרט ביהודה, שומרון וחבל עזה ("בַּגְבְּרוֹת יִשְׁעַ וְיָמִינוּ"^ל ראשי תבות יהודה שומרון עזה) – להלחם, לנצח, לגרש את האויב, לשלוט וליישב (סיפוח וריבונות מלאה בסדר הזה יהודה-שומרון-עזה^{לא}), כאשר יש ענין מיוחד למגר את האויב בעזה, העזות של הקליפה^{לב}, כנגדה עלינו לפעול בעזות דקדושה, "הוי עז כנמר"^{לג} (כחשמונאים שנלחמו במלכות יון הנמשלת לנמר^{לד} אשר העזות שלה היא מקור הכפירה בתורה של 'התרבות המערבית' עד היום).

מתוך המלחמה לביעור הרע וירושת הארץ במקומות הקרובים, נמשיך בעזרת ה', "כי ימין ושמאל תפרצי וזרע גוים יירש וערים נשמות יושיבו"^{לה}, בתקוה טובה שבקרוב ממש נזכה לגבולות ההבטחה במלואם, "מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת"^{לו} (ועיינו הרואות כי הקב"ה "בעל מלחמות"^{לי} מפיל ממלכות בחבלי הצפון של ארץ ישראל בואכה נהר פרת).

כט נוסח על הנסים.

ל תהלים כ, ז.

לא ביהודה יש קדושה מיוחדת, ובפרט ירושלים עיה"ק ומקום המקדש כמובן. וכן בפועל, פשוט שכיום פשוט יותר לספח תחילה את יהודה ושומרון. "לא יסור שבט מיהודה... עד כי יבוא שילה ולו יקתה עמים [התפשטות הממלכה מכח יהודה]" (בראשית מט, י).

לב עזה היא מקום הפלשתים-הפולשים - "פלשתים לצנים היו" (ע"ז יט, א), ומבואר בחסידות שהוא ענין "מפולש" ללא מעצר לרוחו.

לג אבות פ"ה מ"כ.

לד דניאל ז, ו.

לה ישעיה נד, ג.

לו בראשית טו, יח. ולעתיד לבוא "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות" (לפי ספרי דברים פ"א).

לז ברכת "יוצר אור".

ולא ילמדו עוד מלחמה^{כז}, ובנין בית המקדש השלישי והנצחי, "יהי שלום בחילך שלוה בארמנתיך"^{כה}.

חנוכה למשיח

אכן, סוד החנוכה הוא הכנה לנצחון המוחלט והשלום האמתי בימות המשיח. נס חנוכה שאירע אז, "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו", הוא רמז והכנה לימות המשיח וחנוכת הבית השלישי, כאשר הארת הנס הולכת וגוברת משנה לשנה ומדור לדור (כברכת "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה [הזמן הזה ממש]"^{כח}), וכמו שפירש הבעש"ט בענין פורים "הקורא את המגילה למפרע [שסובר כי אז היה הנס ולא עתה] לא יצא"^{כט}). חנוכה הוא חג של משיח, שעל כן הוא החג האהוב ביותר על הבעל שם טוב, שאהב להרבות אור ולהדליק נרות בכל מקום בוואו, והוא המאיר אורו של משיח (שיגיע "לכשיפוצו מעינותיך חוצה"^ל).

אור החנוכה הולך וגובר לקראת הגאולה השלמה. כך אנו רואים בדורנו, בעקבתא-דעקבתא דמשיחא, ובימים אלו ממש (בשנת ה'תשפ"ה), נסים ונפלאות גדולים של ישועת ה'. אלא שעלינו להיות כלים ראויים לקלוט ולהפנים את האור הגדול על מנת לממש אותו בשינוי המציאות לטובה עד להבאת שלום אמת לעולם כולו. עלינו ללכת בדרכי החשמונאים – להלחם מתוך בטחון בה', לא לעצור עד הנצחון המוחלט, ויחד עם זה "לדבר שלום לגוים" (בהפצת אור התורה והאמונה לכל באי עולם^{לז}).

תשועה גדולה

בחנוכה היתה "תשועה גדולה ופורקן

כד ישעיה ב, ד.

כה תהלים קכב, ז.

כו בעש"ט עה"ת מגילת אסתר ח.

כז משלי ה, טז. וראה כש"ט (קה"ת) אות א.

כח כמבואר בספר המהפכה הרביעית.

היום אנו עומדים בסוף האלף השישי, וכבר לאחר חצות היום של האלף השישי, מתקרבים ל'חנוכה המוחלטת' של נצחון ושלום

היום שישי לשבת קדש

בימי החול, אך התכלית היא השלום בסוף, "את והב בסופה"^א, בגילוי סודות התורה ביום השבת. אכן, כבר בערב שבת, לאחר חצות, מצוה לטעום ממאכלי שבת^ב, "טועמיה חיים זכו"^ג – טעימה זו היא הנצחון המוחלט של מלחמת ימי החול ואז זוכים לחוש את טעם השבת ההולכת ובאה, טעם השלום.

והנה, ששת ימי המעשה ושבת קדש הם סוד "ימות עולם"^ד, כל ההיסטוריה העולמית, "שית אלפי שנים היו עלמא"^ה ("ימו של הקב"ה אלף שנים"^ו) המכנינים ליום-האלף השביעי, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"^ז. היום אנו עומדים בסוף האלף השישי, וכבר לאחר חצות היום של האלף השישי, מתקרבים ל'חנוכה המוחלטת' של נצחון ושלום ויכולים (וצריכים) כבר עכשיו ל'טעום את העתיד' ולקרב את ביאתו.

חנוכה השבת לשבת

עד כאן הוסבר הסדר של מלחמה-נצחון-שלום, אך יש משמעות עמוקה גם לסדר הרמוז בראשי התבות כסדרן: **שמן** – שלום-מלחמה-נצחון – השראת השלום קודמת לכל. השלום הקודם לכל הוא סוד השבת הקודמת לששת ימי בראשית^ח. התורה פותחת בבי"ת של "בראשית ברא", אך לפני הבי"ת יש אל"ף נעלמת, היא השבת שלפני הבריאה. כלומר, הסדר השלם הוא שמונה ימים – שבת, ששת ימי המעשה, ושוב שבת – והוא דברי חז"ל "אלמלי משמרון ישראל שתי שבתות כהלכתן

נחזור לסוד שלום-מלחמה-נצחון. היחס בין מלחמה ושלום הוא כמו ששת ימי המעשה ושבת, "עת מלחמה ועת שלום"^ט. בימי המעשה יש לכל אדם מלחמה מתמדת, בגשמיות וברוחניות: "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב"^י (כאשר "בזעת אפך תאכל לחם"^{יא} במלחמת הקיום), לקיים "מלאו את הארץ וכבשה"^{יב}, תוך כדי מאבק מתמיד במלחמת-היצר, שהרי "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום"^{יג} ויש להלחם בו, להכניעו ולכופו (שלא ימשול בגוף להחטיאו).

אך בסיום מלחמת ימי-החול מגיעה שבת קדש, "שבת שלום ומבורך"^{יד}, יום שביתה, מנוחה ותענוג, "אז תתענג על הוי"^{טו}, "מעין עולם הבא"^{טז}. בכניסת השבת "כל מלאכתך עשויה"^{טז} (בגשמיות וברוחניות) כמו לאחר הנצחון במלחמה, אנו מדליקים נרות שבת (המזכירים את מנורת המקדש) העושים "שלום בית"^{טז}, ה' פורש עלינו "סוכת שלום"^{טז}, ומתקיים בנו "ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה"^{טז}. גם בלימוד התורה יש "מלחמתה של תורה"^{יז}, כמו הלימוד 'הקשוח'

לח קהלת ג, ח.

לט תהלים קד, כג.

מ בראשית ג, יט.

מא שם א, כח.

מב סוכה נב, א.

מג משנת חסידים מסכת ליל שבת.

מד ישעיה נח, יד.

מה ברכות נז, ב; ילקוט שמות רמז שצ.

מו רש"י על שמות כ, ט.

מז שבת כג, ב.

מח ברכת "השכיבנו" לשבת.

מט ישעיה יד, ג. דהר ח"א מח, ב.

נ מגילה טו, ב.

נא במדבר כא, יד. קידושין ל, ב.

נב שולחן ערוך אדה"ז רג, ח.

נג נוסח תפלת מוסף של שבת. ראה שער הכוונות דרושי שבת א.

נד ראה רמב"ן בראשית ב, ג.

נה סנהדרין צז, א.

נו בראשית רבה ח, ב.

נז משנה סוף תמיד.

נח ראה פרדס רמונים שער ד פ"ז. נהר שלום לו ע"ג.

אחרון [נר שמיני]^{טח}.

מצד אחד, הנר הראשון כבר 'מנבא' את הופעת הנר השמיני, תכלית שלמות הגילוי (הנר הראשון הוא סוד הקרן – קרן היינו נר ק, ק הוא קדש, "הנרות הללו קדש הם" – הנקודה העצמית שבה גנוז כל מה שיתגלה בהמשך). אכן, הנר האחרון מגלה לבסוף אור גדול יותר, האור הבא לאחר נצחון החשך, "העם ההלכים בחשך ראו אור גדול [= נר]^{טט}". הנר הראשון, השבת הראשונה, הוא נר של צדיקים; והנר השמיני, השבת השנייה, הוא נר של בעלי תשובה (שיש בהם תוספת מעלה על הצדיק מעיקרו), תשובה קשורה לשבת ("תשב אנוש" אותיות שבת^ל, היינו תשובה עילאה, סוד אליהו התשבי מבשר הגאולה שיתרץ את כל קושיות הגלות).

סוד שמונת ימי חנוכה קשור לברית מילה ביום השמיני (ומבואר שבחנוכה יש מילת "ערלת השפתיים"^מ – "קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל ובהודאה"^נ), דהיינו שלמות התינוק שנולד בשבת ונימול בשבת הבאה (שהרי גם הלידה וגם המילה דוחים את השבת, ואז מגיעים לשרש השבת בעצמות, נושא הפכים).

מסוד האור לגילוי העצמות

יותר בעומק: השבת שלפני מעשה בראשית היא "אור אין סוף שלפני הצמצום", כאשר הקשר של שבת ואור רמוז בחשבון: שבת = 702, אור = 207, היפוך ספרות (השבת מחזירה אור). אור = אין סוף = רז, הרזיסוד מאיר ביום השבת, בגילוי "רזין דאורייתא" של סודות מעשה בראשית

סח ישעיה מד, ו.

סט ישעיה ט, א.

ע תניא אגרת התשובה פ"ו.

עא פדר"א פכ"ט.

עב שבת כא, ב.

מיד נגאלים^{נט}, שבת ראשונה לפני ששת ימי המעשה ושבת שניה אחריהם. השבת הראשונה היא 'תכנון העולם' והשבת השניה היא שלמות גילוי ומימוש כוונת בריאת העולם "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים"^ס, יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, "שלום בית"^{סא} של השראת השכינה בעולם (בבית המקדש ובכל בית בישראל). השבת הראשונה בראש והשבת השניה בסוף, אך "סוף מעשה במחשבה תחילה [במקור עליון יותר מהראש]^{סב}.

השבת הראשונה היא לפני כל חטא ופגם, השלום שלפני הכל, כאשר "עולם על מילואו נברא"^{סג} – "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"^{סד}, "תולדות מלא דמלא"^{סה}. אך השבת השניה היא שלום בדרגה גבוהה יותר, לאחר החטא והתיקון, "ואלה תולדות פרץ [עד דוד המלך ומשיח בן דוד]^{סו} (שתי הפעמים היחידות בתנ"ך שכתוב תולדות מלא דמלא).

זהו סוד שמונת ימי החנוכה,

שלמות של שבת-חול-שבת. בפרט, נר ראשון של חנוכה (בכ"ה בכסלו) הוא סוד השבת שלפני הבריאה^{סז}; ששת הנרות הבאים הם כנגד ששת ימי המעשה, ימי המלחמה והנצחון; והנר השמיני ("זאת חנוכת המזבח") הוא השבת שלעתיד, השלום המשיחי. "אני ראשון [נר ראשון] ואני

נט שבת קיח, ב.

ס תנחומא נשא טז; תניא פל"ו.

סא שלום בית אותיות שבת וברתוך אותיות לויים = אלהים.

סב פיוט "לכה דודי".

סג לפי בראשית רבה יד, ז (כנסח המובא בספרי חסידות).

סד בראשית ב, ד.

סה ראה המסורה במנחת שיע"פ.

סו רות ד, יח.

סז כ"ה בכסלו הוא תשעה חדשים לפני כ"ה באלול, יום בריאת העולם, ומבואר בספה"ק (ראה בני יששכר כסלו' טבת מאמר ד) כי בכ"ה בכסלו, נר ראשון של חנוכה, היה ראשית העבור של מעשה בראשית, בחינת שבת ראשונה!

ההעלם העצמי, בחינת יחיד, כאשר דוקא הדירה בתחתונים היא דירה לעצמותו יתברך ממש (העצמות שמעל ומעבר לכל גילוי אור).

מכאן עולה כי סוד היום השמיני של חנוכה, "זאת חנוכה"^{נח} (על שם הקריאה "זאת חנכת המזבח"^{טו}), הוא גילוי העצמות. והנה בחנוכה קוראים את פרשת הנשיאים, ובזאת חנוכה קוראים מ"ביום השמיני נשיא לבני מנשה"^{טז} עד "בהעלותך... כן עשה את המנרה"^{פא}, סוד השלש עשרה הכולל את י"ב הנשיאים (כאהרן הכהן שנאמר לו "שלך גדולה משלהם"^{פב} בהדלקת המנורה הרומזת לחנוכת בני חשמונאי^{פג}). וכן מבואר בקבלה^{פד} שבכל יום משבעת הימים הראשונים של חנוכה מאירה אחת מי"ג מדות הרחמים (ביום הראשון מדת "אל" וכו' עד ליום השביעי מדת "ואמת"), וביום השמיני נשלמת הארת שש המדות הנותרות (מ"נצר חסד" עד "ונקה", סוד שני המזלות שיבואר לקמן), דהיינו ששלמות י"ג המדות היא דוקא בזאת חנוכה, כאשר מדות הרחמים שרשן בעצמות ממש ("רחמים עצומים"^{פז}), סוד אחד ("אחד האמת" בחינת יחיד הנ"ל, "אמת לאמתו" למעלה מאמת), כמנין תבות הברכה "ברוך אתה הוי' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה". ורמז יפה לכל זה: **זאת חנוכה גלוי העצמות = יג פעמים חנוכה!**

והנה רמז יפהפה לסוד שמונת הימים, שבת ששה ימים ושבת, לפי שמות הימים בתורה: **יום השבת יום אחד יום שני יום שלישי יום רביעי יום חמישי יום הששי יום השבת = 4160**

הצדיק הן סוד "קדמון", המדות הטובות שלהם הן סוד "אחד", ובעלי התשובה הם סוד "יחיד".

עח דרכי משה א"ח תרפד, ג.

עט במדבר ז, פד.

פ במדבר ז, נד. **מנשה** אותיות השמן.

פא במדבר ח, ד. שו"ע א"ח תרפד, א.

פב רש"י במדבר ח, ב.

פג כמבואר בפירוש הרמב"ן שם.

פד ראה פע"ח שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ד.

פה ראה **מלכות ישראל** ח"ג מאמר "גדול נקמה" הערה יח.

(**רזין = נר טוב**, הנר הראשון של חנוכה). ששת ימי המעשה הם "גופא דאורייתא", סוד ששה סדרי משנה, לימוד הנגלה בעיון, במלחמתה של תורה. אך תכלית לימוד הנגלה היא להגיע לרז, שבו אין מלחמה בהיותו נושא הפכים', בחינת השבת, וכן האר"י הקדוש היה לומד שש פנים נגלה, כנגד ששת ימי בראשית, ועוד פן נסתר כנגד השבת^{עג}.

השבת השנייה, בה מגיעים לתכלית של הגאולה בפועל, "דירה בתחתונים" (עד לעולם הבא ותחיית המתים), היא בדרגה גבוהה יותר מהשבת הראשונה, שהרי בריאת העולם היא "ירידה צורך עליה" – ירידה מהשבת הראשונה אל ששת ימי המעשה כדי לעלות לשרש גבוה יותר מהשבת הראשונה, ואז מגיעים ל"רזין דרזין" דאורייתא, סוד השמן (רזי תורה הם יין, "נכנס יין יצא סוד"^{עז}, ורזין דרזין הם "שמן משחת קדש").

ביתר פירוט: מבואר בחסידות^{עח} כי לפני הצמצום יש שלש מדרגות-בחינות, יחיד-אחד-קדמון. ומלמטה למעלה: דרגת קדמון היינו ה'תכנון האלקי' של הבריאה, "שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל"^{עט} (תחילת "המחשבה הקדומה"). דרגת אחד היינו מה שעלה ברצונו לברוא את העולם כדי להיטיב לבריותיו (הכל אחד, כלול ונעלם באחדותו יתברך). דרגת יחיד היינו העלם העצמות (ללא התייחסות לבריאה, יחיד שלמעלה מאחד). ולענינו: השבת הראשונה היא סוד שתי המדרגות של אחד-קדמון^{עז}, ואילו השבת השנייה היא גילוי

עג שער המצוות פרשת ואתחנן.

עד עירובין טה, א; סנהדרין לח, א. ובכ"מ.

עה שער היחוד פי"א. ובכ"מ.

עו ראה מקדש מלך על זהר ח"א טו, א; עמק המלך תחלת ש"א. ובמאמרי חב"ד בכ"מ.

עז הוסבר כי השבת הראשונה היא בחינת צדיק והשבת השנייה בחינת בעל תשובה. ובפרט: התורה ומצוות של

סוד היום השמיני של חנוכה, "זאת חנוכה", הוא גילוי העצמות

האיש זוכר מה שהיה והאשה שומרת מצפה לעתיד בכח האמונה

לשמור הוא לצפות לעתיד (כמו "ואביו שמר את הדבר", היה ממתין ומצפה מתי יבוא"^א), סוד האמונה בלעתיד לבוא (התענוג שעתידי להתגלות, ענג שבת, המושג עכשיו רק בסוד האמונה).

הדבור "שמור את יום השבת" מסתיים "לעשות את יום השבת", היינו "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים", תכלית עבודתנו בששת ימי המעשה שבסיומם נאמר "אשר ברא אלהים לעשות". "זכור לדכורא (זכור לשון זכר) שמור לנוקבא"^ב — האיש זוכר מה שהיה והאשה שומרת מצפה לעתיד בכח האמונה, האיש מגלה רזי-תורה והאשה קשורה ל"רזין דרזין" כמו שיתגלה לעתיד כי "אשת חיל עטרת בעלה"^ג. והנה, "זכור ושמור בדבור אחד נאמרו... הוא שנאמר 'אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי'"^ד. "אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי כי עז לאלהים" היינו מקור העז של החשמונאים, בסוד "חביון עז העצמות"^ה הנושא את ההפכים של זכור ושמור כאחד ממש. עז = מזל ("אין מזל לישראל" כנ"ל), ומבואר כי יש 'מזל עליון' ו'מזל תחתון' (המזל העליון הוא "נצר חסד" והמזל התחתון הוא "ונקה", מ"ג מדות הרחמים המאירות בזאת חנוכה כנ"ל) — המזל העליון הוא סוד השבת שלפני הבריאה, בחינת "זכור", והמזל התחתון הוא סוד השבת השניה, בחינת "שמור" — ושניהם יחד הוא עיקר הסוד של שמונת ימי החנוכה, וד"ל (והוא סוד שילוב שם אדני בשם הוי', יאהדונהי, "יחודא עילאה" המאיר בחנוכה, י בראש, "זכור את יום השבת", ו-י בסוף, "שמור את יום השבת").

= צלם פעמים הוי' = אמונה תענוג רצון בטול שמחה יחוד אהבה יראה רחמים בטחון תמימות אמת שפלות — י"ג התכונות הפנימיות והעצמיות (המשתקפות בכחות הנפש) של עשר הספירות ושלת הראשים שבכתר.

היום שבת ליום שבת

הביטוי "יום השבת" כתוב בתורה בעשרת הדברות, פעמיים בפרשת יתרו "זכור את יום השבת לקדשו... על כן ברך הוי' את יום השבת ויקדשהו"^א, ופעמיים בפרשת ואתחנן "שמור את יום השבת... על כן צוה הוי' אלהיך לעשות את יום השבת"^ב. הכפל "יום השבת" בתחילה ובסוף הוא בסוד "שתי שבתות" הנ"ל, וביחד "שתים שהן ארבע" (כפתיחת מסכת שבת), בסוד ארבע אותיות הוי' (יה בדברות ראשונות; וה בדברות שניות).

לענינו, "זכור את יום השבת לקדשו" רומז ליום השבת שלפני ששת ימי בראשית, לזכור מה שהיה, טרם בריאת העולם, לזכור את האין שלפני היש (כמו הבעטלער העור, הקבצן הראשון בסיפורי מעשיות של רבי נחמן, הזוכר איך היה 'אין') — "אין מזל לישראל"^ג, המזל שלנו הוא השבת שלפני מעשה בראשית שהרי "ישראל קדמו לעולם"^ד (אמנם גם התורה קדמה לעולם אך "מחשבתן [אותיות שבת חנם] של ישראל קדמה לכל דבר"^ה, והיא עצם השבת שלפני מעשה בראשית).

אך "שמור את יום השבת לקדשו" רומז לעתיד, השבת שאחרי ששת הימים, עד "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים", שהרי

א רש"י בראשית לז, יא.

ב זהר ח"א מח, ב.

ג משלי יב, ד.

ד רש"י שמות כ, ח.

ה שער מאמרי רשב"י פירוש ספרא דצניעותא פ"א, ע"פ חבקות ג, ד. וראה גם מאו"א מערכת אלף אות סד.

א פ' שמות כ, ח"א.

ב דברים ה, יג"ט.

ג בעש"ט עה"ת לך אות כו; ע"פ שבת קנו, א.

ד פט תנחומא נשא פי"ט.

ה בראשית רבה א, ד; תנא דבי אליהו רבה פי"ד ופל"א.

הסיפור החסידי

רבי חיים מטשרנוביץ | הסיפור שהציל

רבי חיים טירר, הידוע בשם ספרו "באר מים חיים", היה מגדולי החסידות ותלמידו של רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב. נולד בשנת תק"ז לאביו ר' שלמה, תלמידו של רבי נחמן מהורודנקה. בשנת תקס"ה. בהיותו אברך צעיר התבקש הבאר מים חיים לכהן כרב בטשערנוביץ, מקום בו שימש רב עוד שנים רבות לאחר מכן. עם סיפוח חבל בוקובינה על ידי האימפריה האוסטרית ולאחר שנאבק עם השלטונות האוסטריים למען יהודי וינה שגורשו אז, עזב הצדיק את תפקידו בטשערנוביץ כדי לעלות לארץ ישראל. לאחר שעבר את הגבול אל נסיכות מולדובה שימש כרב בבוטושאן ומאוחר יותר בקישינב, ולאחר ישראל הגיע רק בתקע"ג שם קבע את מושבו בצפת. נפטר בכ"ז כסלו תקע"ח, נר שלישי של חנוכה, ונטמן בבית הקברות העתיק בצפת.

אחרונים. נזכרתי ואמרתיו לו: רבי, עדיין לא דיברתם מהבעל שם טוב ז"ל! ואמר לי: טוב אמרת! וציוה לסלק המים האחרונים ודיבר איזה עניין מכבודכם, ואחר כך ברך ברכת המזון.

ענהו הבעל שם טוב: הצדק אתך, ואני זאת אעשה לך: אברך אותך, ובטחתי אשר ברכתי לא תשוב ריקם. והנה — אמר הצדיק — כשהתחיל לברך אותי, עוד לא הייתי מתפחד, כי כמעט לא היתה נשמתי בי. אך בכל רגע נתחזקו כוחותי, ועם זאת הייתי רואה אותו עומד לנגדי, וידי קדשו על ראשי ומברך אותי! פחדתי מאוד וצעקתי. ואחר כך שב הצדיק לאיתנו ולבריאותו.

הסיפור הזה, הממחיש את מעלתם הגדולה של סיפורי הצדיקים, מתאים מאוד לתאריך פטירתו של רבי חיים: בחנוכה, מדליקים בלילה הראשון נר אחד, בשני שניים, וכך הלאה — בסך הכל לו נרות, המקבילים ללו הצדיקים שבכל דור: הצדיקים מתקשרים אל הנרות, משום שכמו הנר הם מאירים את עינינו בתורתם וצדקתם — שעל כן נקראו הצדיקים "עיני העדה". מה משמעות ההקבלה הזו?

האר"י הקדוש, וכעין זה מסופר גם על

פעם אחת נחלה רבי חיים מאוד, והיה שוכב בחליו זמן רב עד שכל הרופאים נואשו ממנו. שלושה ימים שכב כדומם ממש, לא פקח את עיניו ולא דיבר מאומה, ורק שפכו לתוך פיו מרק ורפואות וכיוצא. פתאום הזדקף הצדיק וישב על מיטתו, הניח ידיו על ראשו וצעק בקול: אוי! אוי! העומדים סביבו נבהלו מאוד, ואחד מאנשיו קרב אליו ושאל: רבי, מה זה שאתם צועקים אוי אוי? אמר לו: אינך רואה כי הבעל שם טוב עומד אצלי? ונתפחד האיש עוד יותר, אבל תקף סר חוליו של הצדיק והחל לחזור לבריאותו.

אחר כך סיפר הצדיק המעשה הנורא, ואמר כי כמעט הלכה נשמתי ממנו ונשאר בו רק קיסטא דחיותא. וראה שהולך הוא בעולמות העליונים, וראה את הבעל שם טוב ז"ל ואמר לו: רבינו, עשו לי טובה שירפאני ה' יתברך! השיב לו: איזו זכות יש לך שאמליץ בעדך? אמר רבי חיים: והלא דרך קדשו של הרה"ק רבי מיכילי ז"ל מזלאטשוב, היה שלא בדרך ברכת המזון בסעודה שלישית עד שדיבר מכבודכם איזה עובדא. ופעם נמשך ישיבתו בסעודה שלישית עד כי ראו אור יום בבית, וצוה להביא מים

הנרות: **כנור** בגימטריא **נר הוי'**, "נר הוי' נשמת אדם".

שלשת הצדיקים 'גיבורי' הסיפור שייכים לשלשת הדורות הראשונים לחסידות. והנה, **ישראל יחיאל מיכל חיים** – ר"ת **חיים**] עולים בגי' ג' פעמים **אהרן** [ממוצע כל שם. ועוד עולים **יו** בריבוע (**ד** בחזקת **ד**, **ב** בחזקת **ח**)] אותיות **נראה**, סוד "כי עמך מקור **חיים**, באורך **נראה** אור" של נרות חנוכה. "מקור חיים" – היינו הבעש"ט ורבי מיכל שהם המקור של 'הבאר מים חיים' [נראה תחילת הסכמת המהרי"ל לתניא]. וכן "**מקור חיים**" עולה בגי' **אור אור** (שניאור) היינו ממש "**באורך נראה אור**" [ב' פעמים **אור** היינו "**ואהבת** וכו'" כנודע]. ועוד יש לומר שח' ימי החנוכה היינו כנגד ח' דורות ראשונים של החסידות – נר א' [הכולל את כולם] כנגד הבעל-שם-טוב, נר ב' כנגד הרב המגיד ורבי מיכל, נר ג' כנגד אדה"ז, המאור עינים והנעם אלימלך וכו'. כאשר אנו מדליקים את הנרות ומספרים על הצדיקים, אלה שבימים ההם ואלה שבזמן הזה – אנו נעשים שייכים וקשורים אליהם כפי שהיה רבי חיים עם הבעל שם טוב. הקשר הזה נותן לנו את הכח להילחם ביוונים של דורנו ולקרר את התגלות מלך המשיח.

הבעל שם טוב, ידע לתקשר ולנהל שיחה עם כל המציאות שסביבו: חי, צומח ודומם – בכל ישנה חיות אלוהית ונפש חיה, וכל ניצוץ אלוהות הוא בר שיח עבור הצדיקים. בין השאר, התיחד מקום של כבוד לשיחה עם שלהבת הנר: הנרות סיפרו לאריז"ל דברים נסתרים, וגילו לבעל שם טוב על מעשי אנשים שעמדו בסביבתם. גם לנו, נרות החנוכה מספרים סיפורים. כל נר מספר לנו על צדיק מסוים. על מצוותיו, "נר מצוה ותורה אור", ועל שמירת הברית שלו הרמוזה בשמן הנר – **שמן** באתב"ש הוא **בי"ט**, השם הקדוש השייך לתיקון הברית.

בכלל, בחסידות משויך הסיפור לאור – סיפור הוא מלשון אבן ספיר יקרה ומאירה, והוא מאיר ומגלה לנו מעט ממהותו של הצדיק. ואכן, על הקשר בין נר לגילוי והארה של דמות הצדיק, מרמזת הגימטריא: **נר חנכה** עולה "**אני יוסף, העוד אבי חי?**"

פרשיותיו של יוסף הצדיק, ראש וראשון לצדיקים שומרי הברית, נקראות תמיד סביב החנוכה, וכל נר הוא התגלות של צדיק נוסף, בחינה נוספת של יוסף הצדיק. כמו יוסף, שנדמה לאחים כצר ואויב ולפתע התגלה כאח אוהב ורחום, מתגלים לנו הצדיקים מהיעלמם לאור הנרות והסיפורים (גילוי נשמת הצדיק קשור גם

ישיבת דורשי יחודך

אצלנו בישיבה משקיעים הבחורים את שנות הנעורים בלימוד תורה וחסידות בשמחה ובפנימיות. העבודה החינוכית נעשית מתוך רגישות לנפש התלמידים בצורה המתאימה את עצמה לדור המיוחד שלנו.

אנו שמחים להזמין אותך לבוא ולהכיר את ישיבת "דורשי יחודך".

יוק הכרות ואהתיים
יתקיים האל"ה היוק של ישיבי יז טבת

לפרטים והרשמה: הרב יהושע אנטמן | 052-7560461 | משרד: 058-7701560

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

לימוד נגינה

אני לומדת נגינה על גיטרה בצורה מקצועית מאד, עם השקעה רבה באימונים. תמיד היתה לי מחשבה – בעידוד נמרץ של ההורים – שאבחר בקריירה של מוזיקאית, אבל לאחרונה עלו אצלי ספקות. אני נהנית לנגן טוב, אוהבת מוזיקה ורוצה שהיא תהיה חלק מחיי, אבל מאידך אני לא מרגישה בכך די סיפוק ובעיקר, אני לא מרגישה שזו השליחות שלי בחיים – להיות מוזיקאית מקצועית. אשמח לעצת הרב.

מענה:

הרבי כותב שעל האדם להתבונן "מה רוצה באמת" וכאשר מתבהר לו, אז 'ללכת על זה' ברצינות ובכל המרץ (תוך כדי התיעצות עם ידידים מבינים בתחום). אכן, נגינה היא דבר חשוב מאד בחיי היהודי (עבודת הלויים בבית המקדש) ובפרט בדרך החסידות. כדאי מאד להתמקד בניגונים חסידיים מקוריים (וגם לשיר אותם בפה) – זה מאד מטהר את הנשמה. אך

לשם עבודת ה' (הבעת רצון פנימי להתקרב לה') – "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה". אולי גם כדאי לחשוב על עוד כלי נגינה (מיתרים או אחר). ושוב, הנקודה היא שתתבונני בתוך עצמך מה את רוצה באמת, בהתאם לכשרונותיך שה' חנן אותך. שתבשרי בשורות טובות בכל.

שליחות מול לימודים בישיבה

מאיזה גיל מומלץ לצאת לשליחות בחו"ל? ובכלל, מה היחס שצריך להיות בין מבצעים, שליחות וכו' ללימוד? כשאני מתעסק הרבה בשליחות זה גורע מהלימוד בישיבה...

מענה:

העיקר הוא הלימוד המסודר בישיבה ויציאה למבצעים צריכה להיות במסגרת הזמנים שהישיבה מקדישה לכך. שליחות לחו"ל אפשר לשקול, יחד עם משפיע, משיעור ג' של ישיבה גדולה.

בהחלט זה לא כל החיים. הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה" נאמר על לימוד התורה בכלל ועל לימוד תורת החסידות בפרט. זה היסוד של החיים שלנו – "ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה".

מה שאת רוצה באמת (ו"אין אמת אלא תורה"), הרי זה השליחות האמיתית שלך בחיים. הנגינה צריכה להיות לשם השראה רוחנית המעודדת ומחזקת אותך בשליחות שלך (כידוע, שליח בגימטריה שמח – הנגינה מוסיפה שמחת חיים, ומי ששמח מצליח בשליחות שלו). כתוב ש"שלוחו של אדם [העליון, ה'] כמותו ממש" – ה' שולח אותך להיטיב ברוחניות ואף בגשמיות עם עמו ישראל. כשליחה של ה' את מקבלת ממנו כחות בלי גבול להצליח בשליחותך ("כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל").

לפי האמור (ולאור מה שכתבת במכתבך) עצתי שתמשיכי להשקיע בנגינה שעה-שעתיים ביום אך לא לשם 'מקצוע' אלא

המדור מוקדש לזכות רבקה תח' זילבר
לרגל יום ההולדת - ר"ח כסלו.
ולזכות יוסף חיים ש"י קליין
לרגל יום ההולדת - ג' כסלו.
ולזכות לבונה תח' כהן
לרגל בת המצוה - ו' כסלו

אַנְכִי וְהַיְלָדִים

הַמְדוּר לַיְלָדֵי יִשְׂרָאֵל

אור בתלמוד

במיחד! מי עוד אוהב אור? ה' יתברך!
"יהי אור" הן שתי המלים הראשונות
שה' מגלה בבריאת העולם, ומיד מגיע
השבח: "וירא אלקים את האור כי
טוב!"

לילות כאור

כמה פנויים אתם מכירים למלה
אור? לשון הקדש שלנו עשירה במלים
נרדפות לאור. אומרים, שבשפתם של
האסקימואים המתגוררים בקטב יש 20
מלים נרדפות לגונים השונים של צבע
הלבן, כי שלג הוא כמעט הדבר היחיד
שנשקף לעיניהם. יש שפות שמיוחדות
שלל בטוויים שונים לבעלי חיים. כל
אחד ומה שמענין אותו... אותנו כנראה
מענין האור, וזו הסבה שב לשון הקדש
יש לא פחות מאשר... 13 לשונות של
אור!

לדגמה: הכנוי לאור המנצנץ ממרחק,
כמו אור השמש הראשון ביום, הוא
זריחה. האור זורח; הרקיע המואר באור
השמש הופך לזוהר, "כזהר הרקיע"; על

הנכה שמח ילדים!

גם עליכם חג התנקה הוא החג
האהוב ביותר? אולי זה בגלל השם
שלי... רז עולה בגימטריה אור [=207],
ומהרמוזה אני יודע שאור הגרות
בא לגלות לנו סודות ורזים. לא סתם
סודות, אלא את הסודות העמקים
ביותר. איה אני יודע? כי גם אור וגם רז
עולים בגימטריה אין סוף!

אומרים שפאשר "נכנס יין יצא סוד",
אבל מה לדעתכם יוצא פאשר במקום
יין נכנס שמן? יוצאים סודי סודות,
רזין דרזין! פאשר אני יוצק מים או כל
משקה אחר אני שומע היטב את רעש
מזיגת המשקה, אבל פאשר אני יוצק
את השמן הסמיך אני שומע כלום.
השמן נצוק בחשאי על דפנות הכלי,
וזה סימן נוסף לכה שגס פה השמן בא
לגלות לנו סודות מיוחדים!

האמת היא, שלא רק עלי חביב החג
שלנו. גם על הבעל שם טוב מספרים
שאהב אור ולכן חבב את החג שלנו
לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"ה הרב שילה אופן.

אני מניח שאף אחד מאתנו לא ראה מראה שמיימי שכזה, לפחות אני לא, ולכן אין לנו כל כך דרך לדעת כיצד נראה בדיוק אור החשמל. אבל בשביל זה יש לנו צדיקים, כמו חז"ל וכמו הבעל שם טוב הקדוש, שמלמדים גם אנשים פשוטים כמונו משהו על סוד החשמל.

קצת תנ"כי בלקט...

תדעו לכם שיש אנשים שממש קשה לי להקשיב להם. למה? כי הם מדברים ומדברים ובסוף לא אומרים שום דבר. הם רק מנסים לעשות רשם על בלם. תארו לכם פוליטיקאי – שר או ראש ממשלה – שמבטיח הבטחות לפני הבחירות אבל לא מקיים אף אחת מהן אחריו. בפעם הבאה כבר גדע עם מי יש לנו עסק. איך אומרים? מרב עצים של הבטחות כבר לא רואים את היער. לעמת אלו, יש אנשים שלא מנסים רק להרשים. נראה שהם באמת מתכוונים לעזר ולתת עצות מועילות, ובכל זאת משהו אצלם גורם לי שלא להשתכנע מהם. למה? אולי דווקא בגלל שתמיד יש להם מה לומר. לכל בעיה שצצה הם ידעו תמיד לשלף מתוך הארגז את הפתרון המתאים, יותר מדי במהירות, ולכן זה לא נראה כל כך אמין. קצת מלאכותי...

מה חסר לי אצלם? קצת שתיקה... קצת ענוה, קצת הכנעה, קצת לא לדעת

הסבר ברור ו"מואר", שגורם לי להבין היטב את הנושא, אני אומר שהוא הסבר בהיר, וכרגע הדבר נהיר לי; לאור המגיע אלי בצורה מעמקמת, שאינה מסוננת, קוראים זיו. כל אלו דגמאות לסוגים שונים של אור ולתפקיד המיוחד של כל אחד מהם.

לכבוד חג החנכה אני מענין להכיר לכם את אחד האורות היותר סודיים – אור החשמל. אור החשמל הוא אור סודי, אז אני מקווה שלא אחשמש אתכם...

אור החשמל

אולי תפתעו לשמע, אבל חשמל במקרא הוא שם של אור, אור חשמלי. לא לטעות! אין קשר בין החשמל שאנו מכירים מהמכשירים בבית ומהעמודים ברחובות לאור החשמל. הרי את החשמל שלנו גלו רק לפני כמה מאות שנים...

מי שמתאר לנו את אור החשמל הוא הנביא יחזקאל. במראה הנבואה שהוא רואה נפתחים בפניו השמים ונגלית לעיניו המרובבה העליונה של ה', מתוכה הוא מזהה אור מיוחד, אותו הוא מכנה בשם 'חשמל'. בפעם השניה נגלית בפניו דמות של אש, שאוחזת אותו בשער ונושאת אותו מבבל לירושלים של מעלה, לבית המקדש העתיד, וגם בדמות זו הוא מבחין באותו אור 'חשמלי' מיוחד.

את המלה החשמלית לשנים – **חש** ו**מל** – ומסבירים שאור החשמל מבטא תכונה כפולה, אותה ראה הנביא יחזקאל אצל המלאכים: הם שותקים בשתיקה רועמת ומד אחריה משמיעים קול רעש גדול. רגע השתיקה מכנה חש, כמו הדממה החשאית, ואלו רגע השמעת הקול מכנה מל, מלשון מלול ודבור. שתי התכונות יחד יוצרות את המלה חשמל.

ילדים, אתם כבר יכולים לנחש איזו משימה יש לנו השנה, בשעה שגנתבונן באור גרות הנכניה הדולקים: לשחק ולשמע את קולם האמתי של גרות החג. מי שישמע יוכל גם להצטרף אליהם בשירה!

הנכה מאיר ושמן!
שבת שלום ומברך!
ש?

הכל... דבור אמתי יכול לבוא רק לאחר שתיקה. הפעל שם טוב מלמד אותנו, שזהו הסימן להבחין בין אדם רגיל שיודע תורה לבין רבי אמתי שפדאי מאד לדבק בו. רבי אמתי שדומה ל"מלאך ה' צבאות" יודע לשחק לפני שהוא מדבר. השתיקה שלו מלמדת אותי על ההכנעה הגדולה שלו בפני ה'. הוא לא מתפרץ בדברים, אלא מקשיב, ורק אחר כך פותח את פיו בדברי חכמה. הדבור האמתי שאחר השתיקה ספוג ממנה.

אפשר לנסח כך: השתיקה שלו רועמת והדבור שלו שותק...

צבא מחלמה

התכונה הזו של הרבי האמתי היא תכונתם של המלאכים, ובעצם קשורה עם אור החשמל. חז"ל מפרקים לנו

נודען דבית • אומנות • פוליון חבית • פנייה
מאג • עמיה • עשייה • אמצויע

החלה ההרשנה לשנת תשפ"ו

יום פתוח!
10:00-14:00

אבטא עבטא ונדען איון:
חדו חכיה (מבית) - 052-6331465 058-3236618
lyaalatchen@gmail.com

זמ צמ א, חכ-על, יסוף

אכסיה ארד חכית אמת
פ.ס. 15 כול -
054-7366676

אכסיה איון חכית -
02-6331465

איונת מבית זמא כ"ז
כז כ"ז כז א' עט

2"ר

- להתענין**
איון סגיון אכ"פ חכית
חכ"ד מיטילת חכית
פכט"ל חכית ע"ז חכ"ד
אכסיה א"ל כז"ח.
- לעבוד את ה'**
אכ"כ חכית אכ"כ
לחכית אכ"כ אכ
פ' חכית חכית
- להתחבר**
אכ"כ אכ חכית חכית
פיתח חכית חכית
כז"כ חכית חכית
- לעשות שלחות**
אכ"כ אכ חכית חכית חכית
זמא"ל אכ"כ אכ"כ אכ"כ
אכ"כ חכית חכית חכית

מתי פגשת את הלא-מודע שלך? האמת היא

שבכל לילה, כשאנחנו הולכים לישון, נשמתנו חוזרת אל שרשה, ה'איך' שלה, ואנו חולמים חלומות שמקורם בלא-מודע. כשאנו מתעוררים רק מעט מזעיר מהחלומות נותר בזכרוננו המודע, ופתרון-חלומות הוא נסיון לצקת את ה'איך' הלא-מודע לתוך כלים של המודעות והמציאות.

אבל חכם יהודי אמיתי לא מסתפק בשיטוט בקליפה החיצונית של הלא-מודע ובנסיונות-סרק לפענחו. יוסף הצדיק מסוגל להישיר מבט אל ה'איך', לפענח אותה בצורה בהירה ושלמה, וגם למצוא פתרון לתמונה השלילית שהשתקפה בחלום – פתרון שמקורו בדרגה גבוהה יותר של 'איך' אלוקי. כמוהו כל יהודי תמים, ש"פיו ולבו שוים", מסוגל לגלות בדיבור ובמעשה גם את רבדי הנפש הנסתרים ביותר.

גם ספר התניא, ספר היסוד של החסידות – שבי"ט כסלו התחיל מחדש מחזור הלימוד השנתי שלו (בהחלט עוד אפשר להצטרף!) – פותח לאדם צוהר להכרות אמיתית עם נפשו, כולל הלא-מודע שלה, משרש מתוכו את הרמיה העצמית וגם מלמד כיצד לעורר בעבודת ה' את רבדי הלב הפנימיים.

הנקודות הללו מתבארות בשיעורי הגליון: הראשון שבהם, מתוך התוועדות י"ט כסלו, עוסק בפתרון החלומות בדרכו של יוסף הצדיק, והשני הוא שיעור-פתיחה מעמיק לספר התניא (השיעור השלישי עוסק בענינו של חג – שיעור מיוחד על מלחמה, נצחון ושלום בחנוכה).

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ר